

Ya Le Nna Babelona

O. B. OTLADISANG

AFRICA
PL
8747
.9
OTL

P A D I

The Library

University of the Witwatersrand,
Johannesburg

YA LE NNA BABELONA

Obakeng Otladisang

LONGMAN
BOTSWANA

© Longman Botswana (Pty) Ltd.
PO Box 1083
Gaborone
Offices at:
Plot 14386
Lobatse Road
Gaborone West Ind. Site

Associated companies, branches and representatives throughout the world.

© Longman Botswana 1993

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the copyright holder.

First published 1993
Eighth impression 2004

ISBN 99912 66 40 2

Typesetting by: The Copy Shop (Pty) Ltd

Printed by: Printing & Publishing Company Botswana (Pty) Limited

Cover illustration by: FIAMMETTA ALLEY

R3345

BD547081

K E T A P E L E

Mogaetsho, dumela, aitsane madume ke one sejo sa pele!
Ke kwadile padi e ka maikaelelo a go supegetsa mmadi gore
re le bana re tle re itubi ditlhogo fela re re re tabogela
botshelo jo boša jo. Motho wa rona o tabogela go metsa a ise
a tšhotlhe, mme a felele a tsene mo dipharagobeng. Ga'ntsi
re dira se re ipatile ka le le reng, e e maši ga e itsale. E tle e
re fa batsadi ba rona ba re ba re supegetsa tsela, re bo re tsaya
gore ba a re tshwenya, e bile ba re dirile magolegwa a bone.
Ke ka moo temana e ileng ya re, *'Ke ntsha dikeetane tse di
mo mabogong a gago, gore o gololesege!'* E tla re fa o
ithayang o re o gololesegile teng, lefatshe le go supegetse fa
lone e se kgololesego, mme e nne gone o lemogang gore
ammaaruri ngwana yo o sa utlweng molao wa batsadi....

Ija! ke lebala gore e ya re go e latswa bobbe e tswe bololo,
mogaetsho, a ke re o balele pele ke ise ke go senyetse
monate. Kana se ke dipele, dikgolo di sa ntse di tla. Tsela
tshweu, mogaetsho!

Ob. Otladisang.

KGAOLO I

"Ipatleleng pele bogosi jwa legodimo!" ga galaotega moruti Lesedi. Monna wa letsopa lele, la ga Lowe. Letsopa le le thata e le ruri. Mmele e ne e le o o kwenneng, o o tiileng sentle. Mmele wa monna a kile a anywa dikgomo tsa magwere kwa morakaneng. Gore o goletse mo lelwapeng la Setswana sentle, lelwapa la molao, moo go ne go sa gagamatse mogaetsho. O ne o bona fela ka maitsholo a gagwe a mantlentle a. Maitsholo a a mo agetseng seriti sa gagwe se se kana kana mo motseng o wa Gabane. Motho yoo motho wa batho, ke raya le fa pele ga Modimo tota, foo gone o ne a ikoba a ba a kgoboga mangole. Le ene motho wa Modimo o ne a se maikgogomoso fa pele ga batho, nnyaa, o ne a itse gore kana boswa jwa tau ke letlalo.

Ke raya le jaanong jaana fa a eme fa pele ga phuthego e ya gagwe o ne a sa boife sepe. A ka boifa mang? Ke raya ka gonne go ne go se poo pedi fa, e ne e le ene bokhutlo le tshimologo ya kereke e. Ke raya jaana, mmadi wetsho, mang le mang yo e neng e le leloko la kereke e ya Bagalaledi o ne a itse gore moruti Lesedi ke ene pinagare ya kereke e. O ne a itse gore le fa go twe baruti ba ditiro di makgamphila go le kae, mme moruti Lesedi ene o ne a le phepa. Modumedi wa bone badumedi - mokeresete wa mmannete.

Ga re gane, mogaetsho, mang le mang yo e leng wa nama le madi o na le diphoso mo botshelong, mme fela ke ka re ba bangwe diphoso tsa bone di ngotlegile thata. Mme fa e le gore go na le motho yo o ntseng jalo, ke moruti Lesedi. Motho wa batho - motho wa Modimo.

Mogaetsho, nte ke go ntshetse dikhupamarama, le fa go tla twe ga ke itse go tshwara ka tlhaa. Ke tla bua fela, gonne mmua lebe o a bo a bua la gagwe, ke raya ka gonne o tshwanetse go itse le wena. A ke tla kgona go rwala ka tlhaa go le kalo kalo jaaka mohumagadi wa phiri a tseetse bana selalelo?

Nnyaa, ke ka tloga ka phatloga, aitsane kgetse ya tsie..... Kereke e ya Bagalaledi e simologile ka ngwaga wa 1970. Go

bolelwa fa e rile ka ngwaga oo, Lesedi a sa ntse a le mokolwanyane wa dingwaga di ka nna masome a mabedi le botlhano, ya re nako nngwe a robetse a utlwa lentswe le bua nae. Ene mogoma o ne a tsaya gore ke toro fela, mme a gakgamatswa ke gore toro ya teng e na le nepagalo e ntsi thata.

"Lesedi! Lesedi!" Go ne ga bua lentswe.

A tsietsega, motho wa monna. Fa a sa ntse a le mo tsietsing jalo, lentswe la ipoeletsa gape, "Lesedi! Lesedi!"

Jaanong a bona go tlhokafala gore a arabe. "Rra!" a arabela tlase, lentswe le roroma ke letshogo.

"Ke batla go go supegetsa sengwe," ga bua lentswe leo.

Boroko bo ile jwa tla mo go ene ka mmetela jaanong. A thulamela go fetisa jaaka a ne a ntse a thulametse. Jaanong toro ya senoga. A ipona a emelela mo dikobong, a ya kwa setswalong. A fitlha a ema fa go sone, a le pelo di pedi.

"A re tsamae," ga bua lentswe, jaanong le utlwala le tswa ka kwa ntle ga ntlo. Go ne go raya gore motho, kgotsa selo se se ntseng se bua le ene se jaanong se tswetse kwa ntle, se letetse ene gore a se sale morago. A bula setswalo, mme kwa ntle a kgathantshiwa ke motho a apere diaparo tse di tshweu.

"Ntshala morago!" ga laola lentswe la motho yo mosweu yo.

Lesedi a seka a tlhola a re o tsenya dipotso, a wela tsela, a setse motho morago. Ke bale ba palamela lentswe le le ikadileng mo ditlhogong tsa motse wa Gabane. Motho yo o kwa pele ga gagwe yo, o ne a tsamaya a gagametse fela, a sa supe le gore o etla a fapogela matlapa a a tletse tletseng kwa godimo ga lentswe. Lesedi a utlwa a tsenwa ke letshogo jaanong.

A tota ga ke a sala sepoko morago? a bua ka pelo. A utlwa moriri wa gagwe o sosobana, letlalo la gagwe le tswa bana ba phefo.

"O seka wa akanya dilo tseo," ga bua motho wa diaparo tse di tshweu, e kete o ntse a reeditse se Lesedi a se buang ka pelo. Lesedi a bona gore go botoka gore a tlogele a mantsi, a sale

motho morago. A ipolelela fela gore ke monna, o tla emela sengwe le sengwe se se yang go diragala. A ipaya mo go la Motswana le le reng, bogatlapa ga bona tlhwatlhwa. A tswelela le mosepele.

Ba fitlha golo go ikadileng letlapa jaana, mme fa godimo ga lone letlapa le le ikadileng le, go ne go le le lengwe le le tshwanang le setilo. Ba ya foo, mme e rile fela fa ba fitlha, motho yole wa diaparo tse ditshweu a bo a nyelela.

Lesedi a sala a eme foo a le esi. A šadikanya matlho, moriri o emeletse.

"O seka wa boifa," ga utlwala lentswe le lengwe. A ema, monna wa mmala wa sebilo. Matlho a rototswe ke motho mo e bileng o ka re a tla wela fa fatshe.

"Re go bileditse kwano go tla go go bolelela fa o kgethilwe ke Modimo go nna morongwa wa one," ga bua lentswe la motho yo o sa bonaleng. "O fiwa maatla a go fodisa, go tlathloba, le go rerela batho lefoko la Modimo. Ba ba dumelang o ba kolobetse mo leineng la Modimo rara, le morwa le moya o o boitshepho. Fa o sena go dira jalo, o bo o simolola kereke, o e bitse Bagalaledi."

Lesedi a utlwa mmele wa gagwe o fetoga. O ne a tlhola a utlwa batho ba re go na le go tsalwa seša, mme a sa dumele. Ka leo letsatsi o ile a ikutlwa a tsalwa seša. A ikutlwa a fetogela botshelo jole jwa senama, mme a nna sebopiwa se sele. A utlwa mowa o o molelo o fologela mo go ene, o ralala mafatlha a gagwe. A utlwa a hupela, mogote o o neng o mo ralala e le o o tshabisang. A mena mabole, motho wa monna, matlho a tswalegile. Fa e le sefatlhego sone, se ne se tsitsibane. A reeditse ka fa botshelo jwa gagwe bo tsayang tsela e sele ka teng. A utlwa gore a kue, a ntshe ka kgrapha sa molomo. A wa ka mangole.

O rarabologetswe mo maibing a iphitlhela a rapela thapelo e nngwe e a ise a ko a e rapele. Motho a fufutse, a elela melapo ya mofufutso. A rapela mo dikeledi tsa gagwe di ileng tsa tshologa tsa ba tsa fela. E rile fa a khubamologa fa,

a bo a ikutlwa a nonofetse go ema fa pele ga phuthego, a e phantshetsa Efangele - lefoko la nnete - lefoko la botshelo.

Moso o o latelang, o tsogile a apere purapura e tshweu, moitlamo o motala o kgabaganya magetla a gagwe. Batho ba le bantsi ba ne ba gakgamalela tiragalo eo. Tiragalo ya gore motho e re fa a tsoga phakela a iphitlhele a apere diaparo tse a sa itseng gore o di tsaya kae.

E rile fa ba sa ntse ba gakgametse jalo, a bo e bile a simolola go ba rerela lefoko la Modimo. Morafe wa simolola go phuthega go tla go bona gore gatwe go diragala eng. Bangwe batho ba mmitisa setsenwa, mme bontsi jwa simolola go bona nnete mo mafokong a gagwe. Bontsi jwa sokologa, jwa kolobediwa, mme ba nna maloko a kereke ya Bagalaledi.

* * * *

Motse wa Gabane ke motse o o sekgala sa dikilomethara di le lesome le botlhano go tswa mo toropong kgolo ya Botswana, Gaborone. O fela mo thoko ga tsela e e tswelang kwa Kanye, e e ralalang Thamaga le Moshupa. Mo go yone tsela e, go fapoga tsela go ya ka fa molemeng, mme e lelemele jalo e raleitse motse wa Gabane. Tsela e e tsamaya go fitlhela e ya go kganelwa ke lentswe le le ikadileng mo ditlhogong tsa motse.

Motse o ke motse o o agileng batho ba letso la Selete. Gabane ke motse o montle thata, bogolo jang mo tshckametsong ya dithaba tse di itirileng mosamo mo ditlhogong tsa motse. E tla re motho a latlhela leitho mo mhapheng wa lentswe, a fitlhele matlapa a a ikadileng, a mangwe e le ditshilo tsa botona jo bo sisimosang mmele. Mo thoko ga mantswe a o fitlhele tlhaga e tala, e ntse e tswakantswe ka dithunya fale le fale - bontle jwa tlhago!

Balete ba Gabane tlhologong ya bone, ba ne ba agile kwa Ramotswa ko ba neng ba busiwa ke kgosi Mokgosi. E rile fa Kgosi Mokgosi a tlhokafala, ke fa go busa Ikanyeng, e leng rrangwanaagwe Pule. O ne a tshwareletse Pule ka gore Pule

o ne a sa ntse a le monnye. E rile Pule a gola, a re o tsaya setilo, ke fa Ikanyeng a gana, mme ga tsoga dikgogakgogano.

Pule ka a ne a sa rate dikgogakgogano, o ile a bona fa go le botoka fa ene le morafe wa gagwe ba ka fuduga kwa Ramotswa, mme a ya go thibelela kwa Sepitse. E rile ba ntse ba le mo Sepitse, Pule a roma banna ba lekgotla kwa Mokwena, go ya go kopa boagedi. Banna ba lekgotla fa ba bowa kwa Mokwena, ba mo tlhalosetsa fa ba filwe boagedi, ya bo e le gone a tsayang morafe wa gagwe, a ya go thibelela gone fa Gabane a leng teng jaanong jaana.

Mogaetsho, ga ke mokwadi wa ditso, ke ne ke re ke go ngathele go le gonnye ka ga tlholego ya motse wa Gabane, gone mo monna yo wa mmina Nare, Lesedi, a tlholegang teng.

Ka fa molemeng wa lentswe le le itirileng mosamo mo ditlhogong tsa motse le, go matlo a mararo a marantafole. Mantlo a a ageletswe ka terata e e mitlwa, ka kgoro e le nngwe e e lebileng ka kwa botlhaba-tsatsi. Fela go bapa le kgoro ya lelwapa, go ntlo e tona, le yone e le ya rantafole, ntlo e ke yone e rre Lesedi le phuthego ya gagwe ba obamelang Modimo mo go yone.

* * * *

Le jaanong jaana, ga a boife sepe. Ke sone se a ileng a ntsha lokwalo le le reng, "Morena Jeso e rile fa a bolotsa barutwa ba gagwe a ba raya a re, 'Tsamayang le lefatshe lotlhe, le ba rerele efangele, mme le simolole mo Jerusalema. Bao ba dumelang le ba kolobetse mo lebitsong la Rara, la Morwa le la Moya o o boitshepho.'" A itshutlha mofufutso gonne letsatsi e ne e le le le gatsololang lefatshe. Go tlhakana le ntlo ya kereke e ne e tletse mo e tshologelang kwa ntle, jaanong mogote o o mo teng le one o ne o gaisa wa pitsana.

"Lebitso la Modimo a le bakwe!"

"Haleluja!" Phuthego ya kurutla ka dipelo tse di tshweu. Batho ba Modimo le mogote ba sa o utlwe, ba anywa lefoko le le boitshepho mo go ntate moruti.

"Ke ka go reng fa Morena Jeso a ile a ba raya a re ba simolole mo Jerusalema?" a tswelela, tota e se gore ke potso, e le tswelediso. "O ne a raya gore e re pele ga o ka ya go rerela batho botlhe, pele o rerele ba lelwapa la gago."

"Haleluja!"

"Ke bua jaana ke bua le lona bagolo ba phuthego. A re sekang ra ithuta go direla Modimo le go siama re le nosi. Pele ga re ka re re itse tiro ya Modimo, re tshwanetse go bo re reretse bana ba rona pele. A re ruteng banana ba phuthego go direla Modimo. Banana ba phuthego ke bone ba tsogang e le bagogi ba rona. Ke bone ba tsogang ba bula maphata a mangwe a kereke e ya rona. Jaanong fa re ka itshiamisa re le nosi fela, bone re ba tlogela kae?"

"Haleluja Amen!" Phuthego ya goa ka boitumelo. Go ne go bonala gore e dumalana le mogopolo o o bui wang ke moruti. Gone e ka nna mang motsadi yo o sa batleng gore ngwana wa gagwe e nne mongwe wa bagolwane ba kereke? E ka nna mang motsadi yo o sa batleng gore ngwana wa gagwe a nne phepa, e seng fela mo senameng, e leng le mo moweng.

Mme mongwe mo phuthegong a tlhaba ka sefela se se reng, *lesang bana ba tle go nna gonne bogosi jwa magodimo ke jwa bone*. Phuthego ya e tsaya ka maatlametlo. Bomme ba ditukwi tse di tshweu ba opa ka diatla mo modumo wa tsone o neng o fekeetsa mantswe a bone. Monna mongwe ke yoo o bidiwa Anterea, a tlola jaaka ntlole, e re o sa ntse o re o mmone a ile kwa godimo, o bone a bile a bina a hubaletse. Purapura ya gagwe e khibidu e phukaletse jaaka diphuka tsa ntšhe.

Kobamelo, e leng ene mma moruti, a thunya ka pako ya pina. A nna a re, *"Ana gone go bua Morena Jeso!"*

A ne a bua le phuthego!

Gore a bana ba leswe ba tle go nna!

A na bogosi jwa magodimo bo tshwanetse mang

Fa e se batho ba go ka tshwana nabo!"

A bo a segetse batho fa lefureng. Batho botlhe ya nna ba ba binang, motho a tlola a ba a relela. Batho ba kgapha sethitho

ba ba ba sala ba kolobile. Ga nna ga twe, *Sho! Sho! Sho!*
Sho! Bangwe ba bina mmimo o o tlwaelesegileng thata o,
mmimo o bidiwa TB! Yo mongwe e le yo o dikologelang ka
kwa, yo mongwe a dikologele ka fale.

E rile kgantele ke fa mme yo mongwe a kua, a tshwerwe ke
mowa. A nna a re, *Hiiirriirriirriir!* Motho a tlola a bo a
kibetsa fa fatshe ka lonao. E rile fa a thathamologelwa fa, ke
fa a re, "Lentswe la Modimo la re banana ba ya thaelong.
Mme ka go dira jalo, ditsala mo Moreneng, go tla lere
phelelo ya lefatshe ka pela! Hiiirriirriirrii!"

Setlhophanyana sa banana se se neng se le foo sa utlwa se
sosobana moriri. Ba ne ba itse gore fa o bona go nna jaana,
go raya gore motsadi mongwe le mongwe o tlile go bona
gore bana ba rutwa molao. Mongwe wa banana, Poifo, a
ipotsa gore a ba tla tlhola ba ya go tshameka metshameko ya
bone ya kwa ditseleng tota. Jaanong mogopolo wa gagwe wa
eta.

A gopola maabane maitseboa ba tshameka motshameko o o
bidiwang *Dinkunku wee*. Motshameko o mo go one ba
bangwe ba le bane ba nnang diphiri, mme ba bangwe ba nne
dinku, fa a le mongwe a tla nnang mong wa dinku tse. E tla
bo ba e leng dinku ba phatlalala, go bolelwa ka go dira jalo
ba tla bo ba ya go fula. E tla re fa ba le koo, mong wa tsone a
kui a re, "Dinkunku wee!"

Ba e leng dinku ba tla bo ba araba ka gore, "Mma!"

"Tlang gae!" go tla bo go fetola mong wa tsone.

"Re a tshaba," go arabe dinku.

"Le tshaba eng?"

"Bophiri!"

"Bophiri ga ba bolo go swa bogologolo," go tla bo go bua
mong wa tsone. Di tla bo di tla, dinku tsa teng, mme ba e
leng diphiri ba tla bo ba alolana nabo. Yo o tshwarwang o a
fetoga o nna phiri, go fitlhela ba felela. Poifo a gakologelwa
tsala ya gagwe e leng Leidi. Gore ene le Leidi ba rata go nna
diphiri botlhe, fa e seng jalo ba ka nna dinku botlhe. A
gakologelwa ka fa motshameko wa maabane o neng o le
monate ka teng ka gore kgwedi e ne e tlhatswitse.....

A tsiboswa mo dikakanyong ke phuthego e re "Haleluja!" Mmamoruti, Kobamelo, a leba morwadie, Leidi. A mo lebile ka pelo e e botlhoko fa go ntse go buiwa jaana. A ikutlwa a eletsa gore Leidi o ka felela a le mongwe wa bagolwane ba phuthego. A eletsa go mmona a eteletse lekgotlana la banana ba kereke pele, e le ene mogogi wa lone. A eletsa go mmona ka lengwe la malatsi a le mongwe wa bomme ba ditukwi tse ditshweu, ba ba bidiwang Batiakone le Basebeleletsi. Ao, go ka nna molemo jang? Go ka nna go ntle jang? E seng fela mo matlhong a batho, e leng le fa pele ga Modimo. Ao tlhe! A utlwa e kete o ka itebatsa lefoko la Motswana le le reng, e e maši ga e itsale.

Le fa a leka go itebatsa leo jaana, a utlwa a kgoreletswa ke selo se le sengwe. Ka mokgwa o Leidi a neng a sa utlwe ka teng a sa ntse a le monnye. A gakologelwa gore o kile a tsaya loeto le ene ba ya Gaborone, gore ba fitlhe ba reke diaparo tsa gagwe tsa sekolo. E rile fela fa ba tswa mo benkeleng, ke fa ba tla bona mosadi mongwe a tsamaya a tshotse ngwana wa gagwe wa segole ka seatla. Ngwana yoo maoto a gagwe a ne a sa bopega sentle, ka jalo le lengwe le ne le tlhela go gata. Fela fa Leidi a re matlho ntloga, o bona ngwananyana wa teng a bapile le mmaagwe le rraagwe. Ke fa a tla kua a re, "Segole! Segole!"

Kobamelo a tlola a mo thiba molomo gore batsadi ba ngwana yole wa Modimo ba seka ba utlwa. "O tla betswa ke batho selo ke wena!" a seba ka kgakalo.

Leidi a ikgophola mo go ene, a kua a re, "Ntlogela tlhe! Segole! Segole sele ke a se itse sele! Segole!"

"Didimala selo ke wena ke tloga ke go rathamola!" Fela fa a rialo, Leidi a siya fa go ene, a emela fale a kua a re, "Segole! Segole! Segole sele ke a se itse sele."

Ba tloga ba alolana le Kobamelo fa gare ga toropo. E rile fa a yang go mo tshwara teng, mosadimogolo wa batho a bo a kile a kgapha sethitho. A mo kgetlela thupanyana a mo tšhanyatšhanya maoto a. Le fa a mmetsa jaana, o ne a ka seke a lele, Leidi. E ne e le ene mpolayang fela wa motho.

Go re bodipa le bogoma bo motlele, moo gone e ne e se mo go botswang. O ne a sale a itshupile. Ana e bonelwa mabotabotelong.

"Bana ke batho ba botlhokwa thata mo botshelong," ga tswelela moruti Lesedi. A ngwaya ditedu tsa gagwe tse e keteng ke tsa phoko tse, a ise a re, "Lekwalo la Modimo le re bolelela gore e rile pele ga Johane wa mokolobetsi a tsholwa, rraagwe o ne a le sefofu. A sale a tshotswe ka bofofu joo. E rile fa Johane a tsholwa, rraagwe a ya go kwala leina la gagwe mo lefikeng, a re 'ngwana yo o tshwanetse go bidiwa Johane.' Leina le le raya botshelo jo bo sa khutleng. Botshelo jo re bo leretsweng ke Morena Jeso! Ke sone se e rileng fa rraagwe Johane a kwala leina le mo lefikeng, a simolola go bona jaaka mang le mang yo o tshelang. Johane o ile a gola e le motho yo o galaletsang Modimo, ke sone se o utlwang ke re a re ruteng bana ba rona kobamelo Modimo e e tiileng. Lebitso la Modimo a le bakwe!"

"Amen!" ga goa phuthego. Nnyaa, go ne go tlhokafala gore ba rialo. Ke raya ka gore mongwe le mongwe wa bone o ne a batla go re ngwana wa gagwe a ntlafale. Ke gone go re ba re 'Amen' gonne o raya gore 'A go nne jalo.'

"Ke eng baša ba rona ba rata go sasankega masigo? Ke eng baša ba rata go ralala dikgwa ba re ba ya monateng? Ke gore ba batla go dira bosula! Lefifi le rotloetsa ditiro tse di maswe!" Fa moruti a riana, jaanong baša ba simolola go ngunanguna, bogolo jang ngwana wa gagwe, Leidi. "Lekwalo lwa ga Johane le re bolelela gore, 'Lesedi le tlile mo lefatsheng, mme batho ba ratile lefifi bogolo go lesedi.' Ke sone se o fitlhelang bana ba tletse tletse le mebila mo masigo, ba dira ditiro tse di bosula!"

"Haleluja Amen!" phuthego ya tlatsa moruti. Mosadi wa mo sebeletsi - mosadi yo o sebeletsang morena, a tlhaba ka sefela se se reng, '*Ha le lakatsa ho tseba ka mo ke pholositsweng!*' Batho ba e tseela magoletsa. E rile fa e gotela, ke fa lerole la ntlo ya mmu jaanong le beta mokoduwa. Motho a kiba ka tlhako, a baka mmopi wa gagwe. A mo lebogela malatsi a a

kana kana a a tshidileng mo lefatsheng. A mo lebogela pabalelo e e kana kanae a mmabaletseng ka yone fa gare ga baba ba gagwe.

E rile fa sefela se wela, ga tlhatloga lentswe la ga Lesedi. Le gowa, la ba la utlwala le gwasa le dithaba tse di rapaletseng le motse wa Gabane. Lentswe le le bogale e le ruri. Lentswe la motho a tlhophilwe a itse tiro ya gagwe ya boruti.

"Moopedi o kile a re, 'Motlhang phala e lela, bagaetsho! Ke tla bo ke le kae, bagaetsho!'" a bua ka lentswe le le tlereganang jaaka letsela le kgagoga. "Mosa! Wena moša! Ke bua le wena moša!" a itshutlha mofufutso. "Motlhang phala e lela, o tla bo o le kae?"

Tidimalo ya rena.

"O tla bo o le kae?"

KGAOLO 2

Moso e ne e le o montle. Marang a letsatsi a gasa lefatshe ka mebala e e galalelang e o ka reng ke mebala ya motshewabadimo. Leidi o ne a sa ntse a le mo go tsone, dikobo, mogaetsho. A bo goga tennyanteng, boroko jwa nakwana tsa mariga. Bothitho jwa dikobo bo mo tswa ka ditsebe. Fa a ntse a le mo go jone jalo, a utlwa setswalo se bulega.

"Tsoga ngwanaka re tle go baya thapelo ya moso re le mmogo," e le mmaagwe, Kobamelo. E ne e le tlwaelo gore moso le moso, ba lelwapa lwa ga Lesedi ba ya go khubama kwa ntlong ya kereke go lebogela Modimo pabalelo e a ba babaletseng ka yone mo bosigong jo bo fetileng.

A ingaralatsa fela, a itira yo o sa utlweng. O ne a ithaya a re mmaagwe o tla itlhoboga a bo a bowa, ntenko o raya motho yo o pelo telele le go feta tonki. A tla fa go ene, a mo tshikinya ka letsogo. "Tsoga re ye go obamela Modimo mmogo."

A emelela mo dikobong a bifile jaaka ntša ya makgowa e e bidiwang Bulldog. A tsitlamisitswe ke boroko, e re bo tlhakana le tenego e e kana kana e, jaanong a sala a sa lebege.

"Ngwana wa mosetsana ga a ke a tlhabelwa ke letsatsi mo dikobong," a kgalwa ke mmaagwe. "O a ne a sale a tsogile mo mesong a feela lelwapa, a bo a tlhatlecla batsadi mogodungwane. Wena o robala mo o ka reng o motsetse, o tswa mo dikobong o ntshiwa ke go fufutswa ke letsatsi le le fisang fela. Fa e ne e se ka jalo, o ne o ka robala go fitlhela bosigo jo bongwe bo tla."

Fa a bua jaana, a sa bone gore o tena Leidi go le kae. E tla re a sa tswa go mo senyetsa boroko jo bo monate o kalo, a bo a nnetse go ikgattha ka ene? A ipotsa gore a o lebala gore ga e ile mmotlana. Ba tsamaya ba tlhomagane ka setu jaanong. Ba fitlhela Lesedi le bana ba bangwe ba sa bolo go ba letela. A ne e bile a fela pelo Lesedi.

"Le ntse le diilwe ke eng?" a botsa. "A ga le bone gore let satsi le tlhatlhogile."

A tlhoka yo a mo arabang, etswa Kobamelo a ne a kabo a mo arabile. O ne a didimala e le go tshwara thipa ka fa bogaleng. O ne a itse sentle gore fa a ka mmolelela gore Leidi o ne a ganelela mo borokong o tla bo a mo okela mathata. Ke makgetho a le mantsi Lesedi a ngongorega ka go rata boroko le bogoma jwa ga Leidi. A ikanya go tshwara ka tlhaa.

Ga ntshiwa sefela se se khutshwanyane, se se iketlileng. Sefela ga twe, 'Se mphete wena yo o rategang.' Fa ba tswa mo go sone, a ba goga ka thapelo. A bua malebogo a gagwe a sa kgale mathe ganong, Lesedi. E re fa a ntse a bua jaana, a sa lemoge ka fa a fetsang Leidi pelo ka teng. Le go budulala o ne a sa budulala, a tsepamesitse matho fa fatshe fela. Tlhaloganyo ya gagwe e raletse lefatshe, e kgabeetsega. A ipotsa a ba a ikaraba, gonne botshelo jo bo ne bo setse bo mo tlapeya jaaka mafura a mogatla wa nku. E rile kgantele, a tsaya tshwetso, a ba a ipona a dumela ka tlhogo.

Fa thapelo e wela, ga ntshiwa sefela se ba tswelang ka sone kwa ntle. Ba tloga ba abiwa ka ditiro tsa mo lwapeng. Ene a kgethelwa go apaya mogodungwane. Nngwe ya ditiro tse a di ilang thata. E rile fela fa mmaagwe a rialo, ke fa a re, "Mma, kana metsi a mannye, ke sa ntse ke ya nokeng."

"Ee," ga dumela Kobamelo. "Mme o ilhaganele."

Ntenko ga a lemoge fa a segela motho fa a ratang teng. Fa go leng lefura. A tsaya kgamelo ka bofefo, maikaelelo e le go tswa mmaagwe a ise a fetogele maikutlo a gagwe. E rile go bona motho a tswa ka pela jalo, Kobamelo a bona fa go le botoka go ikapeela mogodungwane ka boene. Tsholofelo ya go mmona a bowa ka pela e seyo gotlhelele.

A tsamaya a akga kgamelo ka maatlametlo a motho a falotse ka bobi jwa segokgo. A ipolelela gore fa ba ka mmona a bowa ka pela, ba tla bo ba le lesego. A fitlha a tlhoma kgamelo fa pompong ya metsi, a bo a nna fa godimo ga lobotananyana lwa yone. Pelo ya simolola go saila le dikakanyo tsa gagwe. A lebelela tshwetso e a sa tswang go e tsaya ka nako e rraagwe a neng a rapela. A e sekaseka sentle, a ba a bona e mo kgotsofatsa. O tla tswa.....

A didimoswa mmele ke motho a mo nota fa thamong, a ba a rata go wa fa godimo ga lobotana lwa pompo. A gadima a ntse a tsitsibane. A tlhoka motho yo o neng a mo nota. A retologa gape, a bona motho a iphiithile ka lobotana. A mo lemoga!

"Poifo, ruri o moloi ngwanyana ke wena!" a ikgakatsa ntswa a itse gore yo ke tsala ya gagwe e ba ntshanang se inong go sena bolotsana. Motho wa o ka swa nka go ja. "O ka nthatela jaana?"

"Ke batla go go supegetsa gore ngwana wa mosetsana ga a korobebe, o nna podimatseba!" a bua a tsholetsa monwana go etsa ditsejwana tsa podi.

Ba aboga ka setshego. Poifo le ene a palama fa tsala ya gagwe e neng e ntse gona, ba bapa foo. Ba simolola go tshwara dikgang ka tsele le tsele, e le ka metshameko ya bone ya maitseboa, e re kgantele yo mongwe a tswe ka e sele, diitshogo tsa teng le tsone di utlwiwa ke motho a sale kgakala. E rile kgantele Poifo a re, "Thero ya maloba mo kerekeng kana e ferethile banana ba kereke."

"Ao," ga araba Leidi, a kgona mogopolo fa a utlwa tsala ya gagwe e tswa ka tsa kereke.

"Ee. Maloba morago ga kereke e tswa ke fa re tsamaya re buisanya re le banana ba kereke. Re ne ra bona gore tota batsadi ba rona ba bua nnete fa ba re re tshwanetse go itse thata ka Modimo. Re tshwanetse go nna le seabe le rona mo phuthegong, re seka ra nna ba ba tlang go reetsa fela."

"A, bone le bone," ga bua Leidi. Poifo a seka a mo utlwa, a ithaya a re o dumalana le ene. Jaanong motho a thathologa jaaka tlhale. Le gore letsatsi le a thatloga ba ne ba sa le lemoge. A digela ka gore, "Re bile ra fetsa mogopolo gore re tlhame lekgotlana la banana ba kereke, mme re le bitse Bagaledi Youth Group! Go bile ga twe o tla nna moeteledipele wa rona..."

Hee, a bo a tshwere motho ka fa go sa tshwarweng. A tlola fa godimo ga lobotana, a emela fale. A itshwere dinoka, ngwanyana wa mosetsanyana. "E le gore ke tlhophiwa ke

mang ene yoo nna ke seyo?"

Poifo a gakgamala gore ke eng o ka re mmata wa gagwe o tla gakala thata jaana? "Go twilwe o tla tla o bolelelwa ka tshipi, mme o bone go re a o tla kgona kgotsa o tla tlhoka mothusi."

"Ka re ke mang ene yo o ntlhophang ke seyo yoo? Le gone ke mang yo o le reileng a re nna ke tlhokana le mokgatlhonyana oo wa lona?"

"A ga o batle go tlhomiwa mokgatlho?" a mmotsa a tiisitse jaanong. A bona gore golo fa fela Leidi o na le se a se hupileng ka mafatlha.

"Nna ga ke tlhokane nao!" a bua a latlhaganya diatla. "E bile ga ke na sepe le kerekenyana e ya lona. E ntapisitse!"

"Wa reng?" Poifo o ne a sa dumele se a se utlwang se. E seng mo go Leidi, fa gone go bua mongwe o sele, o ka bo a utlwa. E ka re e le ngwana wa moruti, e bile e seng e le moruti fela, e le moruti yo o ratang tirelo Modimo go le kana, a bo e le ene a ka buang jalo? Nnyaa, e tshwanetse ya bo e le metlae.

"Ka re ke lapile! O a nkutlwa le wena, ke gore fela ga o batle go ntumela."

Nnyaa ruri, ga ke batle go go dumela. E seng wena, Poifo a bua ka pelo. Jaanong a tsaya tsala ya gagwe ka letsogo. O ne a bona gore golo fa go na le bothata, mme fela jaaka mathata a mangwe a a diragalclang morwa motho, a tshwanetse go rarabololwa. A mmaya sentle, ene a nna fa pele ga gagwe, matlho a tsepame wa tsala ya gagwe jaaka o ka re motho a batla go ntsha yo mongwe leino.

"Leidi," a bua ka bonolo, ka lentswe le le solofetsang. "Re sale re nnile ditsala go tloga bonnyeng jwa rona. Re feditse mmogo kwa sekolong, le jaanong jaana re sa ntse re le ditsala. Ke a bona gore o na le bothata, a ko o mpolelele se se go tshwentseng. O nkope thuso, ke tla go thusa."

Ba lebaganya matlho jaaka phokoje le ntša ba tshabana. Leidi a ipotsa gore a ke a mmulele mafatlha a gagwe, a mo supgetse se se mo tshwentseng? A bo a mmolelele ka ga

tshwetso e a e tsereng? A lebelela lobaka lo ba saleng ba nnile ditsala ka lone. Ka fa ba ntshaneng mo mathateng a mantsi ka teng. Nnyaa, o tshwanetse go mmolelela.

"Poifo tsala ya me, nna ke lapile ke botshelo jo re bo tshediswang ke rre. Rre o batla go re rotlhe bana ba gagwe re nne badumedi jaaka ene. Ke sone se a re tsosang moso le moso gore re rapele. Ke sone se a re tshwenyang 'tsatsi le letsatsi ka gore re tsene mo thapelong. O batla gore re fetoge se a leng sone, re seka ra nna rona ka borona, nnyaa. Re nne ene. O batla gore re tshele jaaka ene, mme seo ga se kgonege. Motho mongwe le mongwe yo o tshelang o na le kabelo ya gagwe."

"Kabelo ya gago ke eng?" a mmotsa a ntse a mo tlhomile matlho.

"Ke sa ntse ke batla go e batlisisa....."

"O fositse tsala ya me," Poifo a bua a sosobantse sefatlhego. "Kabelo ya gago ke go direla Modimo. Kabelo ya gago ke go sokolola batho, o ba supegetsa se e leng lesedi, fela jaaka rrago a dira."

"Ke wena o fositseng Poifo. Nna ga ke a dirwa ke le mokereki, ke motho fela o sele. Fa o mpona ke le fa jaana ke kopa thuso ya gago. Ke kopa gore o nkeme nokeng."

"O batla eng?"

"Ke batla go tsamaya, ke ya Gaborone. Fa ke tsena kwa ke tla bo ke batla tiro, ke bo ke simolola botshelo bo sele. E seng jo re bo tshediswang ke rre. Jaanong ke kopa gore ke tsamaye le wena."

Kgang ya thama ditsebe tsa ga Poifo. A seka a itse gore ke efe eo kakanyo e e tsenang tsala ya gagwe. "Nnyaa Leidi tsala ya me, ga go go ntle gore re dire jalo."

"Ka go reng?" a rotola matlho.

"Ka gore re bana ba basetsana. O kile wa utlwa kae go twe ngwana wa mosetsana o ya bokgwelwa?"

"Poifo, moswela ga gabo ga a jewe, o tshwana le moswela nageng," a bua ka tlhwaafalo ya motho a le maikaelelo magolo.

Motho a feditse mogopolo gotlhelele.

"A, o kane a sa jewe fela mme nna ga ke rate, bogolo jang fa o le ngwana wa mosetsana." Poifo o ne a le pelo e botlhoko thata ka tsala ya gagwe yo jaanong a lebegang a batla go tswa mo tseleng. A e kare motho a goletse mo lwapeng le mang le mang a eletsang go ka bo a goletse mo go lone, a bo ene a batla go nna learogi? Nnyaa, sengwe se teng, se ka batlwa se ka bonwa.

"Go siame ka gore o tshabiswa ke ka gobo re le basetsana, a re fetoge banna. Re tla tlogela bosetsana jwa rona gone fa nokeng fa, mme re simolole go itshwara jaaka banna."

Poifo a tshega, ntswa gone go sa kgatlhe. Tota o ne a dira mo go tweng leso legolo ke ditshego. Mmui wa mafoko ene o ne a phaphaletse, a sa supe fa a buile sengwe se se kgatlhang. Poifo a bona gore golo fa go tlhwaafetswe. A botsa, "Go reng?"

"Gonne la monna le fa thoko ga tsela!"

"Eng gape?"

"Lebitla!"

Nnyaa, jaanong tsa felela Poifo morutsheng. A a tlhoka a le tllaeng, fela a bona a a reng, "Wena le wena Setswana sa gago se bokete thata. Ke gore mamipi a a kana kana a puo ya Setswana o a tsaya kae?"

"Ke ngwana wa Motswana, ke tshwanetse go itse puo ya ga mme le rre." Poifo a tshega, ene a seka a tshega. A tswelela ka gore, "Mma o tloga o ntebatsa, a o na le nna mo loetong?"

Poifo a tshikinya tlhogo, a kgwa mowa ka iketlo. "Ke maswabi tsala ya me, nna tota ke a boifa. Ke tshaba go tlogela lelwapa lwa ga rre kwa ntle ga sekgopi sepe. Fa ke ka tsamaya, ke ka utlwiswa batsadi ba me botlhoko jo bo galakang. Seo ke se se tlileng go diragalela batsadi ba gago. Fa o ne o nkutlwa, ke ka bo ke re se tsamaye, jaanong ka gore ga o nkutlwe go siame."

"Go siame." A tsaya kgamelo ya gagwe a tswa. Poifo a sala a mo lebeletse ka pelo e e kgonneng. A utlwa a boifa le go feta fa a gopola tshotlego e e ka nnang ya wela tsala ya gagwe kwa a yang teng, a bile a ipotsa gore fa a ne a tsamaile

nae, le ene o ne a ya go e pota ka kae tshotlego eo? Fela a ikgomotsa ka le le reng, se nkganang se nthola morwalo. A rwala kgamelo ya gagwe a leba gagabo.

* * * *

Letsatsi le sa ntse le le kgakala le go tswa, go sa ntse go bonala mahube a lone kwa dithabeng tse di kgakala tsa botlhabatsatsi. Dithaba tse di bonalang di le ditala, ke raya fa ba di lebile ba le mo Gabane. Fa tseleng e e tswang Kanye, tsela e e fetelang kwa Gaborone, go eme ngwanyana wa dingwaga tse di ka nnang lesome le boroba bongwe. Mosetsana yo o tshotse kgetsana ya diaparo, mme mo lebogong le lengwe o tshotse lokwalo la Modimo, baebela.

Go ya ka fa a lebegang ka teng, ke motho a sa iketla mo moweng. Motho a eme ka go itshomarela fela, e kete motho a tsamaya mo lefatsheng la ditau. Go ne go bonala ka mokgwa o a gadimang ga ntsi ka fa tseleng e e tswang mo gare ga motse wa Gabane. E re fa a ka bona motho a tla le tsela, a mo lebelele ka kelotlhoko e e tseneletseng, gore a bo a kgotsofale gore ke yo a sa mo itseng, e bo e le gone a ka welang makgwafo.

Go tswa ntlheng ya Kanye, ga tla koloi ya mogobagoba, koloi e e goketseng matoroko a le mabedi. Mo setswalong sa koloi e, go kwadilwe ka ditlhaka tse di tala, MANICA. A e lebelele lobakanyana, a ipotsa a ba a ikaraba. A ntsha matlho kwa go yone, a leba kwa botlhaba tsatsi. A bona letsatsi e le gore le gaufi le go tswa. A itshwara seledu, ngwanyana wa mosetsanyana. Segakolodi sa mo raya sa re o leta dietladiema, a itaya monwana. Mokgweetse wa koloi a tsietsega, a seka a itse gore ke a eme kgotsa a fete. Owai! Monna e le mang? E rile go boneng maoto a matelele a dule mo moseseng, a itse fa Modimo o sa fe ka letsogo. A gogela koloi fa thoko ga tsela.

"Dumela kgaisadi! O ya kae?"

"Gaborone!" ga a raba mosetsana wa mmele wa marata go

lejwa. Lentswe la gagwe la isa mokgweetsi wa koloi ya mogobagoba le naga. A bo e bile a tlolela go lotlolola setswalo.

"Tsena re ye!"

A itatlhela mo go yone, motho wa mosetsana. A sa sisimoge le go tlolela koloi e e bogolo bo kana. A ikgomotsa ka gore fa a ka goroga kwa a yang, a ise a nne le mathata, go tla bo go siame. A betsaganya setswalo ka marapo a senna, a ba a gopola fa a re, 'la monna le fa thoko ga tsela.' Mosepele wa simologa.

Mogopolo wa simolola go tlhanasela. A leka go leba ka fa a tla a yang go tshela ka teng fa gare ga botshelo jwa toropo. A gakologelwa gore kana o ikantse tsala ya gagwe e e nnang kwa Gaborone. A ipotsa gore fa a ka fitlhela a seyo mo lwapeng o tla bo e le wa ga mang? A simolola go tshoga, a tshwenngwa ke le le reng sedibana pele ga se ikanngwe. Le fa go ntse jalo, a ikgomotsa ka go re, go swa e tsaeng. Le gone motho ga a nke a latlhwa gotlhe, e bile ga a latlhwe e se ntša. Ke ntša fela e le esi e ka reng e raleitse motse o e sa o itseng ya tlhoka yo a e itseelang. Mme le yone tota ga go nke go nna jalo ka yone, mongwe o tle a e okise ka magogonyana ka kitso ya gore e tla tla e mmogolela. Nnyaa, ga a kake a latlhega.....

A phadimoswa ke mokgweetsi a re, "A mme le tsogile kgaitsadiaka?"

"Re tsogile rra, lona le kae?"

"A, re tennyana." A edimola, a tloga a re, "Re bona gone go lala re kgweetsa masigo. Mme le gale ke botshelo jo, bo dingalo."

A seka a mo araba, jaanong a gakologelwa gore se se buiwang ke rre yo ke se se tla mo diragalelang. Bo sa ntse bo tla mo tsenya dingalo, botshelo. Mme le gale, ke jo a bo ikgethetseng joo. Go thusa eng a nna mo lwapeng a sa itumele? Go thusa eng a nna le batho ba a kgaoganang nabo ka dikakanyo? Nnyaa, ga go thuse. Go botoka a ya go nna kwa a tla ikakanyetsang teng. Kwa a tla dirang se a bonang se le

botoka mo go ene, e seng se se botoka mo mothong yo

mongwe.

"Heelang batho!" ga gaggamala monna wa koloi. "Go tla bonwa ke tla le motho re sa itsanye? E tla re ka moso re kopana re re re bo mang? Kgaitadiaka, nna ke bidiwa Mothusi, ke tlholega kwa Thamaga."

"Nna ke nna Leidi, ke tlholega gone mo Gabane mo."

"Ke a utlwa mosadi wa Molete. Nnyaa mme e tla re ka moso re kopana re itsane."

Ba tsamaya jalo ka setu, go utlwala go bobora ga koloi ya MANICA fela. Koloi e e mogatla moleele ya tsaya Gaborone ya mo dira nko le molomo. Ya tsaya tsela e ntšha e e lebang kwa madirelong a Gaborone West, ya re e tsena mo tikologong ya tsela ya obega ya ba ya sala e tshwana le sebokolodi, jaanong ya tsaya tsela e e lebang kwa Lobatse. Ka bokhutshwanyane ya bo e bile e obegela ka fa molemeng. Ya re e tsena fa kgorong ya madirelo a Manica, ya ema.

"Nna ke felela gone fa kgaitadiaka. Wena o ya kae?"

Leidi a utlwa a kgaoga pelo. A ipotsa gore fa a latlhetswe ka kwa thoko ga Gaborone jaana, a o tla bona kwa Ookeditse a nnang teng? "Rra, ga ke tle go timela tota?"

"O ya kae?"

"Ke tshwanetse go ya kwa tsaleng ya me e e bidiwang Ookeditse, jaanong ga ke itse gore fa ke le fa jaana, gone go kae?"

"O rile o nna kae?"

"A re o nna ko ditakaneng. Ke fa kae?"

"Nnyaa, ga go kgakala fa o le fa," ga bua Mothusi. A supa ka monwana ntlheng ya botlhabatsatsi. "Gakere o bona matlo a mantsi a le?"

"Ee rra."

"Ke gone kwa ditakaneng kwa."

"Ke a leboga rra." A tlola mo koloing, Leidi. A tloga a tsamaya le tsela e e lebang kwa seporong. A fitlha a se tlolela moseja ole, jaanong a simolola matlo a a neng a supiwa ke rre wa koloi ya mogobagoba. E le tsone ditakana, tse di agilweng ka disanke, a mangwe a agilwe ka dipampiri.

Selo sa ntlha go mo dumedisa ya nna modumo wa diletso o o

lelang mo malwapeng ka bontsi. Modumo! Batho ba tletse tletse mo marekisetsoeng a malwapa, go nowa selo se go tweng bojalwa. Malwapa a teng le one a agilwe go tshwana fela, jaanong a sa itse gore o ka re ya ga Ookeditse ke efe. A ipolelela gore o tla botsa, kana motho ga a nke a latlhega a na le molomo.

Selo sa bobedi go mo dumedisa ya nna monko o o maswe. Go ne go nkga motsena, sebedu le sone se apeeletse. Tikologo e tletse leswe, matlakala a gasitswe gongwe le gongwe, meteme, dipampiri, metsi a a tlhapang le a a tlhatswitseng a eme mo dikhuting tsa tsela, mogaetsho, go le tlhakantsuke ya moroko le mase. A tsamaya jalo a ntse a a thibogela metsi ao le matlakala a teng. Monko one e le o o kgaolang motho nko, fela a ipolelela gore fa a ka bona lelwapa lwa ga Ookeditse, go tla bo go siame. A rakantshwa ke ntša e tshetlha, dikgopo tsa yone di le mo lebaleng. Ya ema ya mo lebelela ka matlho a a tshologang dikeledi, e kete le yone e lemoga fa a le magorogo maša, mme e batla go mo dumedisa. A e ithokomolosa, a tswelela le mosepele wa gagwe.

Ka fa lebogong la gagwe la moja, a utlwa basadi ba malwapa a a bapileng ba omana. Ba eme ka dikgora, yo mongwe a ntse a re, "O bolelele dinonnori tse tsa gago tse o reng ke bana tse, o ba bolelele gore lelwapa la me ga se ntlwana ya boithomelo. Ba seka ba nnela go ithomela ka ko lwapeng la me. Ga ke sa itse dithokolo tse e leng tsa dipodi tsa me le tse e leng tsa bana ba gago. A o a nkutlwa mma?"

"Heela mma, o mpuise sentle! E seka ya re dipodi tsa gago di tladitse dithokolo ka lelwapa la gago o bo o re ke bongwanake. Ke kabo ke raya wena ke re o kgalemele dipodi tsa gago di seka tsa tlatsa tlatsa dithokolo tsa tsone mo lwapeng lwa me."

Ija! A bo a tenne motho. A tla a mo kgomogetse, ba tshwaragana foo, go lela mabole le magofi. Batho ba phuthega go tla go lebelela jaaka basadi ba suputsana mo lesweng. A tloga a utlwa mongwe a kua a re, "Mosadi yo batho, o tlhabile yo mongwe ka sekere!" Leidi a bona go le botoka go tswelela le mosepele wa gagwe, e sere gongwe a

tloga a tsapogelwa ke madi a kgofa. A bona rre yo mongwe a tla kwa pele ga gagwe. Fa a fitlha fa go ene, a mo dumedisa, a tloga a re, "Rra, ke batla fa go nnang mosetsana yo o bidiwang Ookeditse."

Rre wa teng a mena phatla go se kae, a tloga a tswa molomo ka gore, "O tswa kae mosetsana wa teng?"

"Kwa Gabane."

"Ehee," ga mo abogela. "Gakere o bona matlo a mabedi a le?"

"Ee rra."

"Ke gone kwa a nnang teng kwa."

A mo leboga go menaganye, a tloga a tswela le mosepele. Jaanong a tsamaya a ikutlwa fa a gorogile, a le mafolofolo. A baakanya beke ya gagwe sentle, matlho a tsepame kwa kgorong ya ntlo e a e supegeditsweng. A eletsa thata gore o ka bona Ookeditse a tsamaya tsamaya fa pele ga yone.....

A amogela tumedisano ya boraro! O ne a feta fa thoko ga lelwapa lengwe le le ageletsweng ka setlhatshana se se talanyana se ga ntsi se dirisiwang fa go ageletswa ka terata. Fela fa a feta foo, ke fa motho a gasetsa metsi a a neng a tlhapa ka one kwa ntle. A fitlha a phasametsa Leidi, a ba a sala o kare o ne a tsamaya mo puleng. Fa a re o akanya gore metsi a teng a ne a tlhapa ka motho, o ntse a ikgotlha leswe le a sa itseng le gore o le tsere kae, a utlwa a feroga sebete. A tenwa bogolo bogolo ke gore a motho o ka nna letlhaswa go le kalo mo a gasang metsi mo setlhareng fela a sa lebe gore ke mang yo o fetang ka kwa ga sone? Pelo ya gagwe ya sala e le khibidu, motho wa batho. Lefulo la metsi ale la sala le kgaletse mo moseseng wa gagwe o mosweu, e bile metsi a teng a ne a nkgaa jaaka tlhapi, go supagala fela gore mong wa one o ne a tlhapa ka molora o moramaga. A ema, a itshutlha sefatlhego, a tloga a tswela le mosepele wa gagwe a kgonne mowa.

A fitlha a kokota mo ntlong e a neng a e supegeditswa. Ga utlwala lentswe la mosetsana le re, "Ke etla!"

A letela ka pelo e e botlhoko. A bile a rapela gore a seka a fitlhela a na le baeng, ka gonne o ka mo tlabisa ditlhong a bona a elela metsi a a leswe. Metsi a a nkgang tlhapi, a a sa

itseng le gore a ne a tlhapa ka mang.

A dumediswa lwa bofelo ke Ookeditse a bula setswalo ka kgakgamalo e tona, "Leidi go rileng fa o elela metsi jaana!"

A palelwa ke go mo araba, a arabiwa ke dikeledi di tshologa. Ookeditse a bona gore fa go maswe, a tsenya tsala ya gagwe mo ntlong. Ya bo e le gone a ka mo tlhalosetsang gotlhe.

Ke jaaka botshelo jo boša bo ne bo mo amogela, Leidi.

KGAOLO 3

Kobamelo a tla a tenegile fela thata fa a akanya gore, a le fa go twe boroko, a motho o ka batla gore a tsosiwe malatsi otlhe. Nnyaa, seo ke se sele. A tla a ikaeletse gore ka leno letsatsi, mosadi o tla tswa mo ntlong a taboga. A seka a kokota jaaka malatsi otlhe, a le baya setlhako, la ba la ya go itaagana ka fa thoko.

A amogelwa ke ntlo e mmotsa gore a o ne o mpeile Leidi? A ema madi, motho wa mosadi. A tsena mo teng jaaka mogolegwa a tsena mo ntlong e go bolaelwang magolegwa mo teng, e bile a sa tswa go bona ba le bantsi ba rakgatlha mo teng. Letshoroma le gaketse, e bile matlho a betologa mo dikgapheng tsa one. A bona bolao bo apesitswe letsela fela, dikobo tsa ga Leidi di seyo. A itse gore ga e ntšha e kgologolo. A leba ka fa molemeng wa gagwe, gone kwa a neng a itse gore beke ya diaparo tsa ga Leidi e nna teng. A itswela fela jaaka motho a leka go tshwara ditlhapi mo metsing a a mo kgamelong. Jaanong a tsewa ke sedidi, a ba a itatlhela mo godimo ga bolao. Dipotso di le mafaratlhatlha mo tlhogong ya gagwe.

A Leidi o ile go ipolaya? E le gore fa a ipolaya gone, o ipolaela eng? Kana re kile ra mo tena ka sengwe? A mme fa motho a tenegile, ga a reye ba bangwe a re ga le a ntsaya sentle? Ga ke re molemo wa mafoko ke go buiwa, kana ene ga a itse seo? A mme fa a ne a ile go ipolaya o ka bo a tsere diaparo? Nnyaa, gona le kwa a go ileng! Fela...fela kae? A bua jalo ka pelo a ntse a le mo maibing a sedidi, Kobamelo. Fa a abogelwa fa, a gadima fa tlase ga gagwe, a bona pampitshana e menagantswe sentle.

Lokwalo!

A le phamogela ka mafega a magolo, la phuthulolwa ke motho ka menwana e e roromang, e bile a rata go le kgagola. A le bala, pelo e rutlulola dikgopo, e bile e mo tlhodia go utlwa se lokwalo le se buang. A ya le lone, mo go ntsi e le go ikopa maitshwarelo ka go bo ba tla mo utlwela botlhoko. La tloga la re, *Nna tota botshelo jwa me ga bo tshwane le jwa lona, e bile tota ke bona le itshwenya fela ka go leka go*

re dira badumedi rotlhe ka lelwapa. Batsadi ba me, mongwe le mongwe o na le kabelo ya gagwe, ke ka moo ke boneng go le botoka go ikela Gaborone go ya go batla tiro.

A le baya mo mafatlheng pele, Kobamelo, dikeledi di farafere marama. A se lela! Motho wa mosadi o ka re o utlwile go twe ngwana wa gagwe o sule. E rile kgantele fa a sena go se akola, e bile le motswedi wa tsone o sena go kgala, a ya mo go lone gape: *Le seka la utlwisa dipelo isa lona botlhoko, ke tla bowa ke tla go le tlhola fa ke sena go bona tiro....*

"Heela, Kobamelo!" ga bitsa Lesedi go tswa fa kgorong ya kereke. "A jaanong le wena o robetse le ngwana wa gago"

Lesedi a gakgamala go bona motho a tswa mo ntlong ya ga Leidi a tsitsibane o ka re o hupile molemo o o bidiwang photase. A tla a tsamaya ka bonya, seatla se tshwere mala, se sengwe se tshwere pampitshana e tshweu. Motho a sunetsa a ba a sunetsa o ka re mosadimogolo a goga motsoko wa dinko.

"Go rileng?"

A seka a mo araba, a mo abela lokwalo gore le ene a ikutlwele. Ene a itatlhela fa fatshe, a ikadima selelo, a se akola! Bana ba sala ba lebelitse mmaabo ka kgakgamalo e tona. Yo mongwe ene a palelwa ke go itshwara, le ene a se amogela, selelo, a nna a se leka! Kgantele yo mongwe le ene a se araba, ba se amogana jaaka banna ba etle ba dire ka phafana ya mabele mabelega batho. Selo se se gakgamatsang ya nna gore ga ba itse le se mmaabo a se lelelang, le fa ba setse ba iphagile dikoro mo seelong jaana.

Lesedi a le bala ka iketlo jalo, le go utlwa ba ba ngaolang jaaka dikatse ba, a sa ba utlwe. E rile fa a ya go le fetsa fa, ke fa pelo ya gagwe e gamogile, e rotha letlhole le lehibidu. A ba a ipona a gopola a Motswana a a reng, fa ngwana a lelela legodu, o le mo neele.....

Fa a retologa, a rakanya matlho le sefatlhego sa ga Kobamelo se šadile, matlho a ntse mahibidu. A utlwa gore matlho a ga Kobamelo a mmotsa dipotso. A mmotsa gore ke go dirwe jang jaanong. A tshwara bana ba gagwe mo magetleng, Lesedi, a tswa molomo ka gore, "Bongwanaka, se leleng gone mogoloalona ga a a swa, o ineile naga." Jaanong a

retologela kwa go Kobamelo, a bua nae a tiisitse. "Mmaabo, o seka wa utlwiswa pelo ya gago botlhoko. O seka wa lela jaaka motho yo o senang tumelo. Morena Jeso o rile, 'A dipelo tsa lona di se fuduege, le dumeleng mo go nna.' Re tshwanetse go dira jalo."

"Ao, Modimo! A ngwana yo o tshwanetse go nna ene fela yo o ingaolang mo gare ga bana ba kereke ba le kana? A ke lone leidi? Lebele le le etleng le iphetole selo se sele fa gare ga mabele a mangwe? O, Leidi ngwanaka? Ammaaruri ina lebe....."

"Re ne re solofetse gore ngwana yo o tla re gotsa, a tswa mongwe wa baeteledipele ba kereke, jaanong ke yo o ineile naga," ga bua Lesedi. "Ruri ke dumela mafoko a a reng, 'e e maši ga e itsale.' Go padile ka ga Leidi."

Ba tsena mo ntlong ya thapelo ka dipelo tse di khibidu. Ba ntsha sefela se se iketlileng, sefela se se reng, 'Ke na le Modisa, ke tla bo ke tlhoka eng?' E rile morago ga sefela ke fa Lesedi a ntsha temana e ya Morwa wa sesinyi. A e bala jalo, ka iketlo, a tloga a e rerela ba lelwapa la gagwe. A ba bolelela fa ba sa tshwanela go lela, mme ba tshwanetse go ikgomotsa ka gore Leidi kwa a leng teng o itlailharabologelwa, mme a gopole gae. A ba bolelela gore e re ba lela jalo, ba gopole mafoko a Motswana a a reng, ga gabo motho go thebe phatshwa.

Go tlhotse go ka re go sule motho goora-Lesedi. Go le tidimalo e e botlhoko, e e utlwiwang, e ba e bonwa ke mang le mang yo o nang le matlho le ditsebe tsa go utlwa. Batho ba nna ba tla ka bongwe ka bongwe, ba bolelelwa fa morwadie Lesedi a ngwegile mo gae. Ga bidiwa Poifo, ka e le ene tsala ya ga Leidi ya o ka swa nka go ja, gore a botswe ka motlhala wa tsala ya gagwe. A filha a tlhalosa fa tsala ya gagwe e ne ya mmolelela ka leano le la gagwe, e bile a mo kopa gore ba tswe letsholo la tiro mmogo. A tlhalosa fa Leidi a boletse fa a lapolisitse ke botshelo jo rraabo a ba bo tshedisang. Go re a re ene ga a a tsholwa e le modumedi, e bile ga a ka ke a nna ene le fa go ka tweng. A tlhalosa fa Leidi a re ene ke motho o sele, ke sone se a batlang go tswa mo lwapeng, gore a tle a kgone go fetoga se a tlholegileng a

le sone, e seng se rraagwe a batlang go mo fetola sone. Poifo a bolela fa ene a ne a sa rate mogopolo o o, mme tsala ya gagwe ya gana go mo reetsa. Nnyaa, ga pala, ba nna ka la gore o rile o tla tla go ba tlhola fa a sena go bona tiro.

* * * *

"Ke utlwaletse tiro kwa difemeng tse di kwa Gaborone West," ga bua Ookeditse, a gelola sethitho se se elelang mo phatleng ya gagwe. Ka go ne go le selemo, ntlonyana e ya gagwe e a bo e gotetse jaaka mouba wa moepo wa gauta.

"Ao!" ga araba Leidi ka kgakgamalo ya boitumelo. "Re tshwanetse go ya go iteka lesego koo."

"Kana ke one ao, ntsala. Fa o mpona ke le fa jaana, ke tla ke itumeletse gore fa re ka ya go bowa teng, ra tlholwa re lekile, go tla bo go siame."

"Gongwe re bo re sa tlholwe, aitsana Motswana a re, O le aramele le sa go tlihatse. Fa gongwe fa o bona re sa bolo go sokola ka go batla morogo jaana, Modimo o a bo o ka re tla matshidiso."

Ba robagana ka ditshego, e kete ke batho ba bua ba na le tsholofelo nngwe e e rileng. Fela ka go twe lesego ga le tle gangwe, ntle re mme le bone ba ye go leka ditlhare bothitho. Fa ba re ba akanya malatsi a mantsi a a hulereng ba ntse ba iteka lesego, mme gongwe le gongwe fa ba tsenang teng ba se itaya se fololetse ka ntata ya gore ba sena sone setlankana se ba ka se supang, ba utlwa ba utlwa botlhoko.

"Ga twe ke tiro ya eng eo?" Leidi a botsa.

"Ga twe ke ya go phepafatsa mo dikantorong."

"Nnyaa, e tla bo e siame, kana motho o batla tiro e e botoka a ntse a tshwere tshwere golo gongwe. Jaanong re ya teng leng?"

"Nna kene ke bona go le botoka fa re ka tsamaya gone jaanong. A fa re ka diega re ka seke re tsoge re lelela kgama le mogogoro?"

"Kana ke sone seo! Kana bojang jwa pitse ke jo bo mo maleng, jo bo kwa ntle e swa e bo lebile. A ga se jalo?"

"Ke jalo!"

Ba bo e bile ba tsaya metsi ba itshomola. Leidi a tsena mo go tse di serethe se telele, dihlhako. Mosese a tlhopha o o mebala bala, o ntse matsakatsaka jaaka matlhatsa a motho a sa tswa go ja morogo, bogobe jwa ting, nama, phane le tse dingwe tse di farologanyeng. A ya fa seiponeng, a tsaya le sekamo, a tloga a tsantsabolola moriri o a sa tswang go o tantsolola maloba o. Moriri o o ne o direlwa gore a tshwane le banyana ba bangwe ba toropo, jaanong o ne o tshwana le bobowa jwa katsana e tshetswe metsi.

"A ko o fetse ka pela mma, kana wena fa o ka ema fa pele ga seipone, o fetsa letsatsi lotlhe foo."

"Nnyaa tlhe Ookeditse tsala ya me, o a bo o tla ntshotla. Ga ke nke ke fetsa lobaka jaaka o bua, ke ngwanyana wa pheta ka pejana."

"Ee, fa o le motho o dire ka majato, o tla bona o tswelela mo botshelong. Ga kere Motswana a re e bonwa ke motsoga pele?"

"Eng?"

"Khumo!"

Nnyaa ruri. Ba dule mo ntlong ba phatshima, o ka re batho ba tswa mo lebotlejaneng lwa mafura. Leidi a tshwaraganye le bothata, motho wa batho a tsamaya a reketla o ka re lotlhaka lwa noka. Kana fa e sa le e nna ene, ga a ise a tsamaye ka ditlhako tse di direthe di telele, jaanong o ne a tshwaraganye le makete. Moriri wa gagwe o o matsankula o, o dirilwe sekopo fa phatleng, o bo o nna sepapetla fa gare ga tlhogo. Tlhogo e sale e le setlatlapa o ka re ya segootsane.

Ba gorogetse gongwe le difeme di bulwa, morago ga go ikhutsetsa dijo tsa motshegare. Ba ema fa kamoreng ya mokwaledi, ba dumedisa.

"A lo a thuswa?" ga botsa mokwaledi, a bua e bile a sa ba gadima. Go ne go itshupa ka fa a petlang melomo ka teng gore ga na maitseo gotlhelele.

"Ee mma," ya bo e le Ookeditse. "Re tlile go batla tiro." A bua a sa tlhomama gore a o buile sentle kgotsa jang.

Ngwanyana wa mokwaledi a ba tlhoma matlho ka lobakanyana, a paraladitse dinko tsa gagwe tse o ka reng tsa pitse e sa tswa go fetsa lobelo lo lo leele. Sefatlhego se

tsutsubantswe, e bile bompe bo gaketse. A leba Leidi go simolola kwa menwaneng ya maoto go ya go tsena kwa tlhogong. Leidi a ba a ikutlwa a tlola ditlhabelo, a ema ema jaaka koko e fiswa ke lee. A leboga Modimo fa matlho a mokwaledi a mo tsebamologa, jaanong a tlhomama Ookeditse.

"A lo ka bereka lona?" ya bo e le karabo e mokwaledi a e boneng. Ya thama ka ditsebe tsa bone, ba sa itse gore ke ba mo arabe ba reng jaanong. Bone ka ba itse fa motho a batla tiro fela fa e le yo o iponang a ka bereka. Ya nna gone ba lemogang gore fa go ntswe go twe bakwaledi ga ba itse go buisa batho sentle, kante ga go buiwe maaka.

"Ee mma," Leidi a ipateletsa go araba.

Ka yone nako eo, ga tswa monna wa lekgowa mo kamoreng e e bulelang mo go ya ga mokwaledi. Fela fa a bona boLeidi, a bo a bile a botsa gore ba batla eng. Mokwaledi a bolela fa ba re ba batla tiro, monna wa lekgowa a bo e bile a ba rebola go tsena mo kamoreng ya gagwe. Ba fitlha ba bua ka bokhutshwanyane, a bo ba setse ba amogetswe ka oomabedi.

* * * *

Go ne go setse go fulere kgwedi Leidi le Ookeditse ba ntse ba tshwere tshwere kwa difemeng tsa Gaborone West. Botshelo bo ne bo tsamaya ka thelelo, go se letsapa le le fisang ope pelo. Ke fa e tla re ka lengwe la malatsi fa ba tswa tirong, ba rakana le makau a le mabedi a tswa ntlheng ya tikologo ya dikoloi e e ka kwa Gaborone West. Leidi o sa le a bone e re ba sa ntse ba le fale, ke fa Ookeditse a tsena mo menyenyong e e gagamatsang. A gakwa ke puo.

"Dumelang bokgaisadi," ga dumedisana yo mongwe. Motho wa moriri o o tshubilweng fela jaaka wa basadi. O nyamukeditse mafura ke motho mo e bileng o ka re a ka rothela fa fatshe.

"A, dumela tlhe Seletso!" a arabiwa ke Ookeditse ka maikutlo a a kwa godimo fela thata. "O bo o ntse o iphitlhile!"

"Ao, a ke go iphitlha ka ke ntse ke tshwerwe ke tsa botshelo!"

Ba tsaya tsaya setshego botlhe, kwa ntle ga ga Leidi. Ene o ile a tshega fela go le gonnye, e seng ka boleele jaaka ba bangwe.

"Ija, a re leseng tseo. Yo ke Leidi, tsala ya me e tona!"
Ookeditse a bua a supa Leidi. "Re ntshana se inong!"

Makolwane a tshega. Fa ba sena go tshega jalo, Seletso le ene a tsaya sebaka seo go ba boleelela ka ga mmata wa gagwe.
"Yo ke Dietla, tsala ya me e tona!"

"Ao, re itumelela go go itse," ga bua Ookeditse a mo fa lebogo. Leidi le ene a bona a isa lebogo gore a seka a tlhabisa wa tsala ya gagwe ditlhong.

"Dietla o tswa ka ko Lesotho ka kwa," Seletso a nna a tlhalosetsa pele. "Ke gone kwa batsadi ba gagwe ba tlholegang teng."

"Ao! Go a itumedisa go itse motho yo o tswang kwa Lesotho," Ookeditse a mo tshwara gape ka letsogo.

"Le nna ke thabela go le tseba," ga bua Dietla. Fa a bua jaana, makgarebe a ja monate. Leidi le ene a ipona a nyenya, a sa tswa go nyenya. "Ga o a re tsebisa gore motswalle wa hao ene o tlhaga kae."

"Ija, kana! Leidi re tswa rotlhe kwa Gabane."

"Gabane!" Dietla a sosobanya sefatlhego ka lobakanyana.
"Le fa kae lefelo la go nna jalo?"

"Dikilomethara di le lesome le botlhano go tswa mo Gaborone mo."

"A! Kante o raya fela fa."

Ba tsamaya mmogo jalo ba tshwere dikgang ka go farologana. Go simolotswe ka Dietla a ba tlhalosetsa ka lefatshe la bone. A ba tlhalosetsa fa Lesotho a tletse dithaba le mantswa. A bolela fa Basotho e le batho ba balemi barui, le go re bontsi jwa bone ba ruile dinku le dipitse. A tlhalosa fa pitse e le yone e dirisiwang thata mo metsamaong ya batho. Nnyaa tlhe, a thathologa jaaka tlhale mosimane wa ga Mošhwešhwe, mosimane wa thaba tsa Maluti.

"Ke utlwaletse fa Basotho ba apara dikobo," ya bo e le Leidi, jaanong a setse a tlwaela. "A ke nnete?"

"Ke nnete kgaitšadi!" a bua a dumela thata ka tlhogo. "Re bidiwa Maapara kobo. Monna sentle wa Mosotho e tla re o

mo šeba o bone a apere kobo, gape se sengwe o nka lore gongwe le gongwe fa a leng gona."

"Jaanong fa go le letsatsi ga le fufule?" a botsa gape.

"Kwana Lesotho ga go mogote jaaka mono Botswana. Lesotho go tsididi, ga se gantsi o ka bona motho a thukusela."

Ba ja setshego.

"A mme le ka thabela ho ya ho thaba le rona mantsiboeng ano?" a botsa mosimane wa Mosotho.

Leidi a leba Ookeditse ka molebo o o botsang fa ene a dumalana. "Ee, re ka itumela thata."

"Re tla le tsaya kgantele," ya bo e le Seletso. "Re fitlhele le ipaakantse."

"Re tla ipaakanya," Ookeditse a dumela a le magala masuke. "wena wela dibete."

"Re tla bonana!"

E rile ka letlatlana, ke fa mmotorokara wa ga Dietla o ema fa pele ga ntlo ya ga Ookeditse. Ba rologa mo nlong, Leidi le Ookeditse. Ookeditse o ne a tsene mo moseseng o o benyabenyang dinaledi. Mosese o go utlwalang fa e le one o o tshwanetseng maeto a maitsebowa jaana. Leidi ene o ne a tsene mo go o mosweu, mosese. O pataganye le ene mo e keteng ke letlalo la gagwe. E ne e se mosese o o emang fa mangoleng jaaka mesese e dira, nnyaa, o o ne o ntshitse dirotswananyana tsa gagwe tsotlhe. Ka re di ne di le mo lebaleng o kare tsa lesogo le tlhobilwe diphufa. O ne gape a rwele digalase tsa matlho tse di letobo, ntswa go ne go le bosigo. Le tsone mathwana a tsone a le makima o kare matlho a ntsi e tala. Ba itatlhela mo motorokareng. Leidi a nna kwa pele le Dietla, fa Ookeditse ene a nna kwa morago le Seletso. Leidi fa a gadima kwa morago a bona Ookeditse le Seletso ba atlana. A ipotsa gore jang? A gakologelwa molebo o a neng a o belaela mo go Ookeditse ka nako e ba neng ba kopana le makolwane a. A tsaya dilo tse pedi tse a di kopanya, mme tsa dumalana. Go ne go sa botswe gore batho ba babedi ba ba ne ba ntse e le bakapelo.

Motorokara wa thuntsha dithole.

Lefelo la maitiso la Bodiba le ne le tletse le penologa. Go le ka mogolo le ka ngwana, nona ka tshadi. Diletso tsa teng di

ne di thuba meropa ya ditsebe, e le tse di utlwiwang ke motho a sa ntse a le kgakala. Dipone tsa teng tse di mebalabala di etsa etsa jaaka dinaledi tsa mariga. Ba tla ba tsamaela ka fa botlhaba, ba nna mo ditlong foo. Ookeditse a bapa le Seletso, jaanong Leidi ene a bona a na le mathata. A tlhajwa ke ditlong go bapa le Dietla, a itlhophela go nna a le nosi.

"Heela Dietla, a re ye go reka dino monna."

"O nepile monna," Dietla a ema ka dinao. "Le tla nwa eng bomma?"

"Nna le ntlele Hunters Gold. Wena Leidi o tla nwa eng?"

A seka a araba, a tsholetsa magetla fela. Tota ene e ne e le lwa ntlha a tla fa lefelong lwa go nna jaana. Ba fetsa mogopolo gore ba tla bona gore ba mo rekela eng. Fa makolwane a sena go emelela, Ookeditse a atamela fa go Leidi. "Ke eng o tshaba go bapa le Dietla jaana?"

"Ijo mma, nna motho yole ga ke a mo tlwaela."

"O a bo o tla lela matlho jaaka kgomo ya mokodua. Mothaka yole o a go rata yole, nna o mpoleletse. O seka wa mo tshaba, wena mo atamele, o tla tswa ka tsone. A ga o batle go ratana le mothaka yo o tswang Lesotho? Kana ga se mang le mang!"

Leidi a a tlhoka a le tlhaeng. A ineela a beile mo go le le reng, e re o fitlhela pina e binwa, le wena o e bine. A bona fa a sa tshwanela go tlabisa tsala ya gagwe ditlong. A ineela, a re o tla re ke dipitse a bone mebala ya tsone.

Ba goroga, ba ikaba ka bone. Leidi o ne a tletswe bojalwa jo bo bidiwang GMX. O ne a solofetse gore o tla utlwa sukitshana mo go jone, fa a goduma a utlwa selo se ikela go sele. A tsitsibanya sefathago, fa a bula matlho a rakana le a tsala ya gagwe a mo tsepame. A tshikinya tlhogo go supa gore a seka a itshupa gore o tswa ko kgaolong. Leidi wa Modimo a ipateletsa bojalwa. E rile kgantele ke fa lebotlele le fela, motho a ntse a ntse mosetlha. Fa a re o leba boOokeditse, a fitlhela ba setse ba gapa dipotsane. Matlho a batho a rotogile, dikgang tsa bone di le matsorotsoro.

"Na wena ga o tagiwe?" ga botsa Ookeditse.

"A, nna ke bo paletse bojalwa jwa lona." Fela fa a rialo,

Dietla a emelela a ya go reka jo bongwe. E rile fela fa a bo simolola, ya bo e le gone bo mo tlhaselang. O simolotse ka go kgwa, Leidi. E rile fa a fetsa go kgwa fa, ke fa a ntshofalelwa. Leidi o thantse moso o o latelang a ipona mo bolaong jo bontle. Fa a phadimoga a nna sentle, a bona a bapile le Dietla. Gore o tile jang kwano, moo a sa go itse. O ne a gakologelwa gore o ipone lwa bofelo a le kwa Bodiba. A itatlhela mo mosamong, pelo e mo potile kafa morago. A bona go se thuso, gonne fa e sule e sule, ga go thuse go tlhola o re o e siela metsi. A latlha seditse.

Mogaetsho, e ne ya nna selo modiro. Malatsi otlhe fa ba tswa kwa tirong, ba fitlhela makau a ba letetse. Ba tla bo ba ya maitisong, go ya go nowa 'jwala' motho a seke a tle a itse le gore o apotswe ke mang diaparo fa a robala. Nnyaa tlhe, mmaetsho a kgora ka mpa tsoopedi. Botshelo jo boša!

KGAOLO 4

Dikgwedi di ne di setse di balwa di nna thataro Leidi a ntse a le mo Gaborone. A akola botshelo jo bonana, a bina pina le beng ba motse.

Maitseboeng ano ba ne ba sa ya kwa Bodiba, ba ne ba reka dino fa marekisetso a bojalwa a a gaufi, mme ba ya go bo nwela kwa ga Dietla. O ne a ntse a nwa jwa gagwe jwa malatsi otlhe. Selo ga twe GMX, kgalola motšatša. E rile ka nako ya lesome le bobedi, bosigo gare, ke fa e mo ragile, GMX. Matlho a ga mmaetsho a ntse letobo, mme kwa motho a rwele digalase tsa matlho tse di letobo. Motho a bua mo o ka reng o ntshiwa motlhagare. E rile kgantele ke fa GMX e mo raya e re yone e a tswa. A tomoga fa a neng a ntse teng, diatla di atlaletse fa molomong. Le go bona o ne a sa bone, a fitlha a betsa setswalo ka tlhogo, digalase tsa phatlalala.

Bommata ba mo tshega, ba re o ja a eta a sa itekanye kwa setswalong jaaka phiri.

Moso ono a tsoga ka pelo e e botlhoko. Matlho a le mahibidu jaaka a ntša ya molafo. Tlhogo ya gagwe e ne e sa ope, e rutha. A tsoga a nna ka marago, diatla di le mo sefatlhegong.

"Ho etsahala eng tšhešhenyana ya ka?" ga botsa Dietla fa a bona mmaetsho a lebega a hutsafetse.

"Pelo ya me e botlhoko."

"E le gore go phoso fa kae?"

A seka a itse gore ke a mo reye a reng. Ene o ne a solofetse gore rrenyana o ya go kgaphela mogopolo wa gagwe kgakala. A iteka lesego; "Ke sa le ke dule kwa gae bogologolo, mme le fa e le go kwala ga ke ise ke ko ke kwale. Jaanong ke ne ke bona go le botoka ke ka ya go ba tlhola."

"Leng?"

"Gone 'tsatsi jeno jaana."

"Go Matlhatso, e le gore o ya go boya leng ka o tshwanetse go ya mosebetsing ka mosupologo?"

"Ga go kgakala, ke ya go bowa maitseboweng a Tshipi."

A bona rrenyana a didimala ka lobakanyana. A itse gore motho o ngongorega fa a tlogelelwa ruri. A wa ka mangole fa pele ga ga mokapelo. "Ga ke kake ka go tlogelela ruri the rati! Ke tsamaya jaana ke ntse ke itse fa o le teng. Ke itse fa o ntetsetse fa, mme ke tla go bowela."

Ka sone sebaka seo ga tswa molodi wa pina ya sekgowa kwa seromamoweng. Pina jaana ya re, *'Every time you go away take a piece of me with you,'* ya nyalana le maikutlo a bone, e bile e konetelela se a se buang. A le aramela le sa mo tlhabetse, ngwanyana wa mosetsanyana. "Ke fela jaaka o utlwa, moratiwa. Ke tsamaya ke tshotse bontlha bongwe jwa pelo ya gago le nna."

"Le nna ke tla go letela rati. Ga ke kitla ke nna le morweetsana ope fela, ka ntle le wena. Wena fela, wena fela Leidi, o ya go nna mofumahadi wa ka ho ya losong."

"O, aitsane ga bana thwadi, ke raya banna."

"E seng nna. Ao, Leidi Tsheše ya ka?" A latsa tlhogo mo legetleng la mosetsana. "Ke tla ya go go latlha mo Gabane ka koloi ya ka."

"Gabane," a baakanya phoso ya ga Dietla, ntswa a sa mo tshwae phoso ka gonne e se Motswana.

Ba bo ba dumalane. Ba raga dikobo, ba tsena mo metsing mmogo. Fa ba sena go tlhapa le go ipaakanya sentle, ba tsena mo motorokareng. Wa tswa jaaka lerumo, motorokara o mosetlha, wa leba Gabane. E rile nako e ise e ye kae, ke fa o ema fa lebentleleng la Gabane. Leidi a mo atla, a ise a re, "O tla bowa sentle."

"Sepela ha ntle moratiwa."

A wela tsela, wa mokolwane a mo tlhoma matlho go fithela a dikela ka malwapa a mangwe. Ya bo e le gone a tsholetsang seatla.

Motorokara wa gatwa ke motho mo e keteng o o bakisetsa go bo o tlisitse moratiwa wa gagwe gae. A setse a ipotsa gore o ya go iketsha bodutu le mang.

* * * *

E ne e le lwa ntlha, mo dikgweding tse thataro tse di fetileng, ba ipona ba ja dijo tsa maitsebowa ba le mmogo. Ee, ba ne ba le mmogo, mme e seng mo go tshwanang le ga malatsi a le a bogologolo. Gampieno e ne e kete ba na le mongwe motho yo ba sa mo itseng fa gare ga bone. Go ne go sena dikgang jaaka go kile ga nna. Tidimalo e e neng e rena fa gare ga bone e ne e le e e ka gatsetsang mafura.

"Botshelo bo ntse jang fela kwa Gaborone?" Lesedi a thuba tidimalo. Go ne go tlhokafala, ke raya ka gonne Leidi o ne a setse a ikotlhaela go tla gae.

"Bo siame fela," Leidi a araba, a nna a solofela e nngwe potso.

"Ee, le nna ke a bona gore bo siame. Le akola selo se go tweng botshelo. Le diragatsa se se kwadilweng mo baeleng se go tweng, 'baša akolang bonana jwa lona, le itumele, mme fela le gakologelwe mmopi wa lona.' Sebe sa phiri ke gore lona ga le gakologelwe mmopi wa lona. Go riana o sale o ipona o khubame ka mangole o rapela lwa bofelo leng?"

"Aa, rra, ke rapela malatsi otlhe pele ga ke robala."

"O! o fora mang? Fa o ne o itse gore ke na le matlho a a bonang go gaisa ao a gago o ka bo o sa bue jalo. Ke itse sengwe le sengwe se se go diragalelang."

Leidi a didimala fela, a bona gore go nna ngwana wa moporofiti ke mathata fela. Ga o kake wa nna le sephiri sa botshelo jwa gago.

"O tswa mo lelwapeng le le itseng Modimo Leidi. Le le tsamayang tsela ya sekeresete. Ga go motlhofo jalo gore o itsele ya gago tsela. Ke eng o gana go tsamaya le rona mo tseleng e? Ke eng o tswa mo tseleng ya molao, e seng wa sekeresete fela, e leng le molao wa Setswana. Molao wa batsadi ba gago."

A tlhoka dikarabo.

Moso o o latelang, moso wa letsatsi la tshipi, letsatsi la kobamelo Modimo, ba tsogela go phepafatsa lelwapa. E rile fa nako e tsamaela lesome, ke fa phuthego ya Bagalaledi e setse e kokoana. Batho ba ntse ba tla ka bongwe ka bongwe. Ba botlhe ba ne ba gakgamala go bona Leidi. Bangwe ba mo

itumelela, fa bangwe ba mmotsa dipotso thata ka fa a tshelang ka teng.

Poifo a mo tlolela jaaka ntša e tlolela mmutla o le mo kutleng. Ba ngaparagana foo, kgantele ke fa ba thukutha diatla. Fa a leba tsala ya gagwe, a bona a fetogile gotlhelele, a sa tshwane le jaaka a ne a tsamaya. A le mosweu, Leidi, motho a photlile tloo. Ya bo e le gone Leidi a ikutlwang a bua ka tshosologo, Poifo a mo file maatla.

E rile ka nako ya lesome le bongwe, ke fa Kereke e tsena. E ya bo e tletse e tshologela ka kwa ntle, kereke ya Bagalaledi. Moruti Lesedi a feletse mo purapureng e tshweu, moitlamo o motala o kgabaganya magetla a gagwe go tswa ka fa mojang go ya ka fa molemeng. Ba simolola ka thapelo ya Morena, e le go bula tiro. Fa e wela ke fa go ntshiwa sefela se se reng, *'Ke lelela moya wa me.'* Ba e rebetha, ntlo ya mmu ya thunya dithole. E rile fa e kete ba tla kgapha sethitho, moruti a tsholetsa thobane. Ba ema go opela ka motsotso jaaka o ka re go ne go opela motho a le mongwe. E ya re gotwe dinku di etle di itse molodi wa modisa wa tsone go bo go tewa gone mo go ntseng jaana.

"Ga ke le senyetse monate wa pina bana ba Modimo," ga bua Lesedi. "Ke rata re ka bala mo lokwalong la Modimo pele ga re ka tswelela." A ntsha temana e khutshwanyane, ya balwa ya ba ya tlhaloswa. Temana jaana ya re, *'Baša itumeleng le sa le bannye, le akole bonana jwa lona, mme fela le gopole mmopi wa lona.'* A seka a e balela pele, a e kgaola ka bokhutshwane jo bo kalo.

Phuthego ya tlhaba sefela go segofatsa mafoko a a monate ao. Morago ga sefela, moruti a tswelela ka gore, "Ke rata re ka utlwisisa mafoko a sentle. Lefoko la Modimo ga le re a go seka ga itumelwang, nnyaa. La re itumeleng fela lona baša. Jang monate otlhe wa lefatshe le le ka kwano, mme e re le ntse le itumela jalo, le itse fa malatsi a botsofe a atamela. Ke gone ka moo re reng, itumeleng le ntse le gopola mmopi wa lona. Haleluja Amen!"

"Amen!"

"Ditsala mo go Keresete, re ka tswa ka pina."

Pina ya ntshiwa, ga jewa tlhako! Tirclo ya kereke ya

tswelela jalo ka botswerere, go se ope yo o eletsang gore go ka duwa. Le Leidi le ene jaanong a natefelelwa, e bile a gopola malatsi a gagwe a bonyana. Ka nako eo o ne a tsena kereke ka pelo ya gagwe yotlhe, e bile a sa kgorometswe ke ope.

E rile fa kereke e tsamela go tswa, fela jaaka e le tlwaelo mo kerekeng ya Bagalaledi, ga bidiwa ba ba batlang gore ba tlhatlhojwe. Ba ba nang le mathata kwa malwapeng a bone, le ba ba lwalang ba ikatametsa gore ba bewa fa pele ga Modimo. E tle e re gongwe Modimo o ba utlwele botlhoko. Ba kgobokana go bapa le pinagare ya ntlo ya kereke.

E ne e le banna ba le bararo le basadi ba le batlhano, mme magareng ga basadi ba, go le mosetsana wa mmala wa thupa tsa maretlwa. Motho yo o tlhatlogileng monyo, a le lerapo le thata, o mmona le fa a tshega gore yo o goditse rraagwe. Fa e le matlho one, e le a ga Lesedi tota, e seng totanyana. E le ruri phokojwe o tsala phokojwana, mogaetsho.

Ga ntshiwa sefela se se iketlileng. E le sone se Lesedi a se batlang fa a porofita batho. Sefela sa teng se nkgakile mogaetsho, mme fela ke itse fa go utlwala lefoko le le reng 'Thuso' thata mo sefeleng se.

A ya nabo jalo Lesedi, a rapelela motho a bo a mmudisa baebela. Go tsweng foo o tla bo a rapela a tshotse baebela e, a bo a bala mo go yone, mme fa a dira jalo, o tla go tlhalosetsa gotlhe ka botshelo jwa gago. E ya re fa a gaketse a go porofite a bo a go bolelele le maina a ba losika lwa gago ba ba kgakala, batho ba ene a ise a ko a ba bone ka matlho. A ba porofita botlhe, a ba a ba bolelela ka fa ba ka thuswang ka teng. Ba nna ba emelela ba ba thusitsweng, ga ba ga sala motho a le mongwe.

"Haleluja!" a bua a tsholetsa seatla go emisa sefela.

Ga nna tidimalo e e botlhoko. Batho ba simolola go utlwa bothoko gonne yo a lebaganeng nae yo jaanong ke morwadie. Morwadie yo a neng a ngwegile mo lwapeng. Leidi ka namana. Ba setse ba ipotsa gore ke gore o ya go mo raya a reng. Ga nna tshisibalo.

A khubama ka mangole, Lesedi. Phuthego ya wa le ene ka mangole, ga rapelwa ka bolelele. Lesedi a goga phuthego

kwa tlhogong, lentswe la gagwe le pagama, le reremela. E rile kgantele ke fa batho ba timile, go utlwala lentswe la gagwe a le esi. Kodu ya gagwe e kete e ka rutlolola dithulelo tsa kereke. E rile morago ga lobaka ke fa lentswe la gagwe le lone le tima, jaanong ga latela tidimalo. Ka tshoganetso ga utlwala selemo se thunya fa gare ga phuthego. Batho ba bula matlho.

Moruti Lesedi o a lela!

Batho ba seka ba dumela se ba se utlwang. A lela ka lobaka lo lo leele, a sutlha dikeledi tsa gagwe ka moitlamo o o kgabaganyang magetla a gagwe. E rile kgantele ke fa basadi le bone ba lela nae. Ga elela merwalela ya dikeledi mo ntlong ya kereke.

E rile fa a emisa go lela fa, ke fa a rapela gape. Morago ga thapelo e khutshwane e, ke fa a tswa molomo ka gore, "Ke batla mongwe wa baruti ba kereke a tle fa go nna fa."

Ga atamela Tswelediso, e leng ene a latelelang Lesedi ka maemo mo kerekeng.

"Ke batla gore o nne mosupi wa se ke se dirang," ga tswela Lesedi. A neela Leidi baebela, a mo raya a re a e bule. Leidi a e bula ka matsogo a a roromang, letshogo le mo tswere. Lesedi a e tsaya, a e rapelela. E rile fa a e bala fa, ga tswa temana;

'Jaanong bona, ke bofolola dikeetane tse di mo mabogong a gago, gore o gololesege. Fa go le molemo mo matlhong a gago, ya le nna kwa Babelona, ke tla go tlhokomela; mme fa o gana, gana fela! Bona lefatshe ke leo ke le baya fa pele ga gago.'

Phuthego ya gaupana moriri.

"Ga se nna ke buang, ke lefoko la Modimo!" ga bua Lesedi a neela Tswelediso baebela gore le ene a balele phuthego. Le ene a e bala fela jaaka Lesedi a e badile. Ba a tlhoka a le tlhaeng. "Ke letse ke kopa ngwana yo wa me gore a tsamaye le nna mo tseleng e ya go direla Modimo, mme o a gana. Jaanong jaana lentswe la Modimo le bua le wena Leidi," a tlhatlosa lentswe. "Lentswe la Modimo la re tsamaya le nna kwa Babelona, fa o gana ngwanaka, gana fela, mme ga tse lefatshe le bewa fa pele ga gago. Ga ke itse gore wena o tla

le reng lefatshe leo!"

Lesedi a mo huralela a ya go nna fa fatshe.

* * * *

Go ne ga nna tshisibalo e kgolo thata fa gare ga phuthego, e bile go ne go se ope yo o dumelang gore Leidi o ka tlhola a boela kwa Gaborone. E rile fa temana a sena go e balelwa, ke fa kereke e tswa, mme bagolo ba simolola go tla kwa go ene ka bongwe ka bongwe. Ba leka go mo supegetsa fa temana e e mmuela dikgolo. Ba leka go mo supegetsa fa go tlogela tumelo ga gagwe go sa itumedisa Modimo, mme ke ka moo a tswetsweng ke temana e. E rile kwa bofelong ga tla Poifo, tsala ya gagwe. A tla a bua ka pelo e e botlhoko a re; "Leidi tsala ya me, a ko o seka wa tsamaya gape ke a go kopa."

"Ke ne ke sa itse gore go tla kwano ga me go nkokela mathata jaana," ya bo e le yone karabo e a e mmonelang, Leidi.

"O raya jang?"

"Ke raya ka gone ke fa le ntshetse morago."

"O tla thanya lo le tsebeng tsala ya me. E tla re fa lefatshe le le beilweng fa pele ga gago le go fetogela o tla gopola mafoko a ga rrago. E tla re fa dilo di simolola go apola tshiamo e wena o ithayang o re di e apere, ke gone o tla itseng gore fa go twe lefatshe le bewa fa pele ga gago go tewa jang. Leidi, nna fa, o direle Modimo."

"Ke maswabi tsala ya me, ke tshwanetse go tsamaya."

"Batsadi ba gago ga bana go dumela."

"Ke a itse."

"Jaanong o ya go dira jang?"

"Ke a itse."

A latlha seditse, Poifo. A bona go le botoka go mo raya a re tsela tshweu. Leidi fa a re o akanya Dietla, a utlwe a tlhakana tlhogo. A ipolelela gore o tla dira sengwe le sengwe go mo kgotsofatsa. Le fa a ka kgaogana le batsadi ba gagwe ga go re sepe, fela fa a kgotsofaditse motho yo a mo ratang o siame. A ipolelela gore fa e le gore rraagwe o mo koba mo

lwapeng, ga a na sepe, o tla ya go nna le Dietla. A tsaya ditshwetso tseo, Leidi, a leka go itebatsa la Motswana le le reng, sedibana pele ga se ikanngwe. A leka gape go itebatsa le le reng, laela kwa o tswang, tsa kwa o yang ga o di itse. A itshela moriti o tsididi ka tseo, ngwana wa mosetsana. Ke sone se e ileng ya re fa batsadi ba gagwe ba huhumela dikobo, ene a bo a ema ka a gagwe a mabedi. A tsaya dilwana tsa gagwe, a ya go kopa go palama mo dipalamong tse di fetang kwa tseleng. Nngwe ya mo phamola, a leba Gaborone gape.

O gorogile ka nako ya lesome, bosigo. A seka a tlhola a re ka moso, a tlhamalelela kwa ga Dietla. E rile a sa ntse a tsamaya kgakala a rakantshiwa ke modumo wa seromamowa. Pina e buletswe ke motho ka mabetwa-a-pelo. A reetsa sentle, a re gongwe o tla utlwa modumo go supa gore Dietla o na le bo Ookeditse. A tlhoka wa batho, fa e se wa seromamowa. A ya kwa setswalong a ntse a ipotsa gore ke ka go reng fa Dietla a letsa mo go kana. A baya setswalo monwana.

Ka fa teng a utlwa lentswe la sesadi le re, "Ke mang jaanong yoo." Leidi a ithaya a re gongwe ke Ookeditse. Fa a sa ntse a re o tla re ke nna, a utlwa lentswe la ga Dietla le re, "O seka wa boifa moratiwa, e tshwanetse ya bo e le mangwe a matlhapelwa a a latlhegileng." Ya mmeta, e e sa ileng mmotlana. A kokota gape, jaanong ka marapo.

A utlwa dinao tsa motho a tla kwa setswalong. A ema madi ka lobakanyana. Setswalo sa bulega. A rakanya matlho le kgarebe e apotse, e setse ka tsa ka fa teng fela.

"Uhu!" kgarebe ya gakgamala e busa setswalo go le gonnye, o sa itse gore e ne e bulela eng thata pele. "Dietla tla kwano moratiwa," ga bitsa lekgarebe.

Lekau la tla.

"Ke ofe yo?" ga botsa lekgarebe le supa ka tlhogo.

"Ga ke mo tsebe!" mosimane wa Mosotho a tshikinya tlhogo.

Leidi a utlwa a tsewa ke sedidi. A Dietla ke ene motho yo o ka mo phuaganyang jaana? A ke ene yo o ka mo itatolang jaana? Nnyaa, e tshwanetse ya bo e le toro. A utlwa go le botoka go ipolelela gore o robetse kwa Gabane, jaanong o

lora a na le Dietla.

"O ofe?" kgarebe ya gowela mo ditsebeng tsa ga Leidi, a ba a utlwa di lela melodi. Nnete ya supagala gore ga a lore.

"Ke tlile kwa go Dietla....."

A seka a digela, ke fa Dietla a betsaganya setswalo fa pele ga gagwe. "A re o tlile kwa go mang?" a utlwa ba tsamaya ba bua ba ya kwa le ntlo. Leidi a sala a kalotse matlho mo leseding la kgwedi jaaka phiri. A utlwa o kare lefatshe le a bulega fa a gatileng teng, e kete o wela mo mogogorong, a ba a gopola wa baebela o go tweng mogogoro wa moriti wa loso. A ikgata motlhala a itsetile jaaka ntša. Jaanong a gopola kwa go Ookeditse, gone kwa a boneng boroko teng mogang a neng a tla mo Gaborone. Ammaaruri banna ga bana thwadi.....

O ne a ya a lebile go tlola seporo se se fetang fa ditakaneng fa a utlwa go bua ga batho. A utlwa moriri wa gagwe o sosobana, letlalo la gagwe le mela bana ba phefo. A ema. A utlwa ba tla ba bua ba tsamaela ka kwa go ene. A ema ka setlhatshana, a solofetse gore ba tla seke ba mmone. Ntenko ba setse ba mmone go le gale, ba tla ba tlhamaleletse kwa go ene.

"Re bolaile 'tsatsi jeno!" a utlwa go bua yo mongwe.

Leidi a tsenwa ke letshoroma.

"Wa reng ngwanuza?" ga botsa yo mongwe, a tla a phatshimisa sengwe o ka re thipa. "Ke solofela gore ga o batle go tsholola madi, rona le rona ga re rate go tsholola madi a motho."

Leidi a katakata ka sammamorago.

"Re fe beke ya gago!"

A seka a tlhola a botsa, a e latlhela kwa go bone. Fa a re o a tsamaya a utlwa motho a mo kgogetsa maoto ka mogala. A betsagana fa fatshe jaaka kgetse ya letswai.

"Jaanong o itse se re se batlang!" ga bogola yo mogolwane mo go bone. Leidi a seka a itse gore go diregile jang, se a se itseng ya nna gore o fitlhetse a sa apara sepe. Gore diaparo o di apotswe ka tsela e e ntseng jang, a seka a itse. Ba simolola go mo amogana jaaka phafana e tle e amoganwe ka fa tlase ga setlhare sa morula. O dule foo a elela madi, babeteledi ba

gagwe bone ba sa bolo go sia le ka dilwana tsa gagwe. A tsamaya a ikgoga jalo go fitlha fa ntlong ya ga Ookeditse. A kokota.

"O mang?" e le Ookeditse.

"Leidi!"

A tla kwa setswalong. Fa a bula a bona motho a tletse mmu, moriri o tletse matlhare le bojang. "Go rileng?"

A arabiwa ke dikeledi. E le lwa ntlha Leidi a ipona a lela fa e sale a goroga mo Gaborone.

KGAOLO 5

"Ammaaruri molema thite ga se mhudi," ga bua Kobamelo. Mosadi wa Modimo a setse a tlhotlhoregile mmele ole o a neng a o tshwere. Fa e sale Leidi a tsamaya gape, a bo a tlhajwa ke setlhabi fa gare ga magetla. Pelo ya gagwe e nna ka go timpala fela, le mo moweng tota ga a na boitapoloso.

"Nnyaa Kobamelo mogatsaka," ga bua Lesedi ka kutlwelobotlhoko. "Se nne o utlwise pelo botlhoko jalo. Ngwana yo o tla re gopola, o tla gopola le temana e e mo tswetseng."

"A e gopola kae? A ga o bone gore ngwana yo o maikaelelo magolo yo. O, a nna khutsanyana ya Modimo. E a bo e rile ke tsaya gore ke filwe ngwana wa mosetsana yo o tla tlang a mphutha, kante ke raya ke tlhogetswe ke mookana mo lwapeng. Ke yo ke ya go swa a seo yo!"

"Nnyaa mmaetsho, aitsane tlhotsa pele ga se eswa pele."

Ba nna ka tidimalo ka lobaka lo lo leele. Lesedi a tlhomile Kobamelo matlho, pelo, e elela bohobidu. E re fa a re o lebelela ka fa Kobamelo a tlhofofalelang pele ka teng, ka fa a lwalelang pele ka teng, a utlwa a hutsa gore ke eng Leidi a sa bowe ka lone letsatsi le. A ipona a sena thuso epe gonne le merapelo e a e fang Kobamelo ga e lebege e mo thusa. E ne e le lwa ntlha Lesedi a ipona a sena thuso epe, fela a baya thata ya gagwe mo Modimong.

Matlho a ga Kobamelo one a ne a tsepamisitswe kwa lebotaneng. Mogopolo one o seyo fa, o kgarakgatshega. A simolola go gakologelwa tiragalo e nngwe e e neng ya mo supegetsa fa Leidi e tla nna ene motlhoka-tsebe tota. Ke nako nngwe fa Kobamelo a sena go dira ditena tsa mmu gore a tle a fetse ntlwana ya gagwe e a bayang mabele mo go yone. Fa Kobamelo a tswa mo ntlong o fitlhela Leidi a tsentse lethombo mo pompong ya metsi, a tseneletse ditena tsa mmu a di nosetsa. A tla a mo kgomogetse ka mabetwa-e-pelo.

"Ga o bone gore o senya ditena tseo selo ke wena?" ga gakala Kobamelo.

"O, gakere ke tlhola ke bona ditena di nosetswa ka metsi, e le gore tse ke eng di sa nosetswe?" Leidi a bua a betsega ka lobelo.

"Ga o bone gore ditena tse ke tsa mmu, o ithaya o re ke sa semente!" a bua a kobakobane nae. Ka Leidi a na le lobelo, a dira gore a ise Kobamelo kgakala, mme e re fa a le koo, a bowe ka lobelo. Fa a tsena fa ditleneng a bulela metsi gape, a nosetsa. Kobamelo fa a tswa kwa a hemahema, o fihlela motho a tswetse ka go nosetsa. Ba tlhola ba berekana foo, e rile kgantele kobamelo a bona go le botoka go nnela ruri fa ditleneng tse le tsone di setseng di tshologile.

Setlhabi sa mo tsepa mo a utlwileng mofufutso o thedimotsega mo mmeleng wa gagwe otlhe! A wela mo diatleng tsa ga Lesedi.

* * * *

Mabapi le go golafatswa ke basimanyana ba go mmetelela maloba, Leidi a fetsa beke a sa ye tirong. Motho wa Modimo a tlhaja ke tsone di tlhong, bogolo jang ka a ne a palelwa le ke go tsamaya. E ne e re fa a re o a tsamaya, a utlwe e kete o kgaogana ka bogare, a tshwanelwa ke go tsaya lore a ikokotlela ka lone. Ookeditse o kile a re ko o mo raya a re ya kwa kokelong, a le supa le rakaletse fa gare ga legodimo. A mo raya a re o tla filha a ba raya a re o golafaditswe ke eng kgakala kgakala koo.

"O tla ba raya o re ke basimanyana ba go beteletse."

A bo a tshwere motho kgakala, a rotola matlho ngwanyana wa Molete. "Ba bo ba nthaya ba re ke ye mapodising?"

"Ee, a ga o batle batho bao ba tshwarwa? A ga o batle dirukhutlhi tseo di otlhaiwa? A o batla gore ba tsoge ba beteletse yo mongwe mosadi - kgotsa wena gape? A ga o itse fa phokoje a sa nke a latlha mosescelo e le wa gagwe?"

"Kana mapodisi one le one a na le dipotso tse di sa tlhamalalang! O ka araba o reng wena fa motho a go raya a re e rile ba sena go go apola ba bo ba dira jang? A o batla gore ke ye go tsenngwa mo dikoranteng go twe ke beteletsewe ke basimanyana fela ba ba lekanang le nnake wa bofelo?"

"Nnyaa go siame mma, dira se o bonang gore se go siametse." A bo a latlhela, Ookeditse, morwadie Semane a Namane. Malatsi a nna a kgokologa mmaetsho a ntse a le mo go tse di fisang. E rile mosupologo wa e e latelang, ya bo e le gone a ikutlwang a nonofile. Le go fapaanya maoto jaanong o ne a a fapaanya jaaka maloba fale. Mosong oo, a rwala ditlhako a sala Ookeditse morago, ba lekela mmerekong.

Fa ba tsena ka kgoro ya kantoro, Leidi a bona ngwanyana yole wa mokwaledi a mo leba go tswa kwa godimo go ya kwa tlwase. Nko ya ngwanyana wa Mongwaketse e le mo phefong. A mo tlhokomologa, ka pelo a re, *fa e le gore ga a nkitse gore ke bidiwa Leidi, ke tla mo kabolola ditsebe. Gongwe ga a itse gore disaitsanyeng di a welana.* A mo tlhokomologa, Leidi wa ga mmaagwe, a tthamalelela kwa a tshwanetseng go dira tiro ya gagwe teng.

Fa a fura lela kwa, mosetsana wa mongwaketse a tsholetsa mogala, a tobetsa 14, e leng palo ya mogala wa mookamedi wa bone. A tlanyatlanya ka bokhutshwane, a tloga a o baya fa fatshe. Leidi fa a ntse a tswelletse le go tlhatswa bodilo, a bona morongwa a tsena fa go ene. A kgaoga mala. Ga go a tlwaelesega. A bolelelwa fa mookamedi a mmalla, a latlha sedirisiwa sa gagwe ka bofelo, a leba go mookamedi.

"Dumela rre Gundo," Leidi a dumedisa ka sekgowa, a ikokobetsa.

"Mmm. O ntse o le kae?" ga botsa rre Gundo, yo babereki ba gagwe ba mmitsang *Tshwene*, fela ka gonne ngwanyana wa Mokalaka yo o berekang gone fa o boletse fa Gundo a tshwana le lefoko la Sekalaka le le reng *gutho*, mme go tewa tshwene.

"Ke ne ke lwala," Leidi a bua a roroma melomo.

"O supa ka eng? Karata ya ngaka e kae?"

A tlhoka kgoro ya botso sekgweng, le fa e le letshoba la mogodu le go tweng le etle le falose batho a bona le sa lekana go mo falosa fa. A eletsa gore e ka bo e le mmotle, ka gatwe o tle o iphetole tshilwana fa go le maswe. Fa a re o ntsha molomo motho a mo katela mafoko ganong ka go mo raya a re tiro e fedile.

A tsewa ke sedidi jaaka o kare o ne a dira mmampudulele. A tswa a iphotlhere, fela jaaka a tsena. Le e seng gore a fiwe bonnyennyane ka gore o ne a sa ntse a le mo tekeletsong, se se utlwisang botlhoko e le gore o ne a le gaufi le go fetsa kgwedi ya gagwe ya borataro, yone e tekeletso e felelang ka yone. A tsamaya a se akola, ke raya selelo, mogaetsho.

Mafelo a kgwedi fa go tshwanetswe go rekwa dijo, ke fa Ookeditse a gaisa nkwe ka bogale. A itsankula, ngwanyana. A bolelela Leidi gore ke eng a nnetse go dikologa meriti le bokgatlampane a sa batle tiro. A mmotsa gore o ikacela gore a jeswe ke mang?

"Mma, kana ke tswelletse ka go batla tiro, ga ke a nna fela. E re fa ke sa e bone jaanong ke dire jang?"

"Wa re o batla tiro? O ntse o tlhola o atlhametse boroko jaaka ngwana wa legakabe!" Fa e le gore ga o a ikacela go tlisa madi mo lwapeng o ntswele ka ntlo."

Leidi o kile a re ha re bojang ga bo bofane, a le supa le le mo loaping. A re ko re kana lefetlho la maoma le a lotlhanya. Ga nna ga nkgga go sa bola, ya ba ya re kgantele Leidi a tsaya tshwetso e a neng a sa akanye go ka e tsaya mo botshelong jwa gagwe. A gopola Tshenyo, ngwanyana yo ba nnang go bapa nae. Tshenyo ga a sokole ka go bereka, mme o a tshela. A ipolelela gore o ya go tswa nae ka lengwe la malatsi. A gopola le le reng e a re bodiba bo tsha dikgarubane (kgotsa dikudubane, ka puo e nngwe) di ikatele mo seretseng. A bona fa le ene a tla tshwanelwa ke go inaakanya le ditsela tsotlhe tse a dumelang fa di tla mo tswela mosola. Go aramela lengwe le lengwe le le tla mo tlhabelang.

Tsatsi lengwe fa a tswa go tsaya baebela ya gagwe e a neng a e adimile Moeti, a tla ka tsela e tona e e lebileng kwa Lobatse, a bona motorokara o mosweu o ema fa thoko ga gagwe. A ema, Leidi, a leba mosimane wa motorokara ka molebo wa kgogedi. Mosimane a utlwa a sena matswelo. "O tsamaela kae mma?" a botsa a itatswa menwana.

A palelwa ke go raya lekau a re o ya ditakaneng, a ikanya gore a bu e sele fela. "Ke ithapolola maoto fela mo."

"Nna le nna tota ga kena kwa ke yang teng, a o ka palama ra tsamaya mmogo, ke tla tla ke go busa."

A bo e bile a bula setswalo, Leidi, a nna mo setilong. "Mme le kae rra?" a botsa, e le moka a reng o tsweledisa puo.

"Re teng. Nna ke bidiwa Gaefele, wena o mang?"

"Ke bidiwa Leidi."

Motorokara wa tloga wa nenesela jalo ka tidimalo. Bone ba tsere dikgang tsele le tsele. Ka mokgwa o a neng a ntse ka teng Leidi, a busitse mosese go ntsha serope, e ne e le gone mo go tweng mmapatsi phokwana, o tsamaya a ntshitse. Matlho a ga Gaefele a sa katoge serope se se duleng se. Le fa a ne a leka ka bojotlhe go itibisa go sele jalo, mme fela o ne a ne a ganelela teng. Dikakanyo tsa ga Gaefele di ne di le mafaratlhatlha, lesukasuke la tlhanatlhana. Mogoma o ne a akanya gore a iteke lesego, mme fela o ne a kganelwa ke lokwalo le le tshwerweng ke mmaetsho, baebela! O ne a ipolelela gore kana basetsana ba ba badumedi fa motho a re o a mo rata ene o simolola go go rerela.

E rile kgantele mokolwane a setse a palelwa ke go itshwara, a isa letsogo fa seropeng sa ga mmaetsho ka bonya ka bonya. Fela fa a mo kgoma ke fa Leidi a re, "Mathaeyo kgaolo ya bosupa, temana ya bosupa!"

Gaefele a ntsha letsogo ka bofelo jo le ene bo mo gakgamaditseng. A bua ka pelo fela a re, *ee o simolotse!* Jaanong ga tsamaiwa ka tidimalo. E rile kgantele ke fa lekau le itebetse gape, la iphitlhela le isitse seatla.

"Mathaeyo kgaolo ya bosupa, temana ya bosupa!" ya nna yone karabo ya ga Leidi.

Mosimane a ema tlhogo. A leka gape, mme ga nna ga boelela one mafoko a le gape. Nnyaa, sengwe se teng. A utlwa a ipotsa gantsi gore Mathaeyo yo o buiwang yo o buiwa ka go reng, kana ke jaaka a mo rerela? Nnyaa, sengwe se teng, se ka batlwa se ka bonwa. A nna a isa lebugo.

Jaanong Leidi a seka a tlhola a re o mmolelela temana, a e mmulela. O ne a bona le ene gore o kopane le yo o sa itseng gore temana e nna fa kae mo baebeleng. Fa a sena go e bula a e abela rraetsho gore a e ipalele. A gogela motorokara fa thoko ga tsela, gore a seka a tloga a dira kotsi a sa ntse a diilwe ke go bala temana. Fa a latlhela bofoku mo baebeleng a utlwa temana e mo raya e re: *Kgwanyakgwanya o tla*

bulelwa, kopa o tla fiwa, lopa o tla newa.... A seka a tlhola a re o balela pele. A bo a setse a itse gore tsela o e neetswe. E rile fa ba emelela fa, ke fa mitorokara o mosweu o leba kwa ga Gaefele. Wa fitlha wa ema ka kgalalelo fa pele ga mantlo a matlhatlaganyane, e leng gone kwa a nnang teng. Leidi a bua fela ka pelo a re, *nnyaa, le fa go ntse go tweng, di tla ya meriting jaanong.* A ipolelela gore jaanong o bonye kokwana e a tla nnang a e tlhoba diphuka, mme a kgone go thusa Ookeditse go reka dijo.

Leidi o thantse mo borokong a thantsiwa ke motho a kokota kwa setswalong. A reetsa ka lobakanyana. Mokokoto wa tswelela, e le o mosesanyane. A leba tshupanako e e mo leboteng, a fitlhele di kgabaganya nako ya boraro, bosigo. A leba Gaefele, a fitlhele a kopetse matho jaaka ngwana yo monnye, a le mo go jone boroko. Leidi a utlwa mokokonyo o ntse o tswelela, a bona go le botoka go tsosa Gaefele. A mo ja ka sejabana.

A bo a setse a phadimogile, mosimane. "Ke eng?" A botsa a le mo borokong.

"Motho o a kokota."

Jaanong boroko jwa thathamoga mo matlhong a lekau. La tlola la nna ka marago. A tshuba lebone, "Apara," a bua le Leidi a seba.

Leidi a ema madi.

"Apara ka pela!"

Leidi a itse gore go simologile. A tsena mo go tsone ka bofelo jo bo tlhokafalang. A bo a setse a emetse fale, a itshopere.

"Heela, Gaefele, bula! bula o ise o ntene!" motho yole yo o neng a kokonya jaanong a ja magala. Lentswe la gagwe le ne le utlwala gore o di jele. Gaefele a ya kwa setswalong, a bula ka iketlo. E rile a ise a botse le gore go rileng, ke fa ngwanyana yo mokima a setse a raga setswalo gore se ye go betsagana kwa teng. Ga fifala, a tletse kgoro motho wa mosadi. "Yo ke mang yo?" a botsa a tshela Leidi ka bojalwa jo a neng a bo tshotse ka galase. "Mma wee, e ntlo ke ya me, ke tla mo go yone nako nngwe le nngwe e ke batlang, mme ga ke batle e re ke tla ke bo ke fitlhela mongwe mosadi fa."

"Ao, moratiwa, nte ke go tthalosetse...." Gaefele o ne a re o tla tthalosa fa a utlwa motho a mo kgarametsa kgakala. A bo e bile a kgweetsa ka legofi mo go Leidi. A bona dinaledi ntswa a ne a le mo ntlong. "Ntswela ka kgoro!"

Leidi a gopola se se kileng sa mo diragalela ka letsatsi le a neng a tswa kwa ga Dietla. A wa ka mangole gore monna a letlelelwe go mo isa gae. E rile morago ga lobaka, le morago ga go amogela magofi a ka nna mmalwa, monna a tewa gotwe ba ise ntša kwa e nnang teng. Ba fitlha ba mo latlhela fa pele ga ntlo ya bone. A tsena mo ntlong a lela sa mme o kae.

Ga nna jalo ka ga Leidi, ke fa a tla tswa mmogo le Tshenyo moso o o latelang.

O ne a itakile, a ntse motala. A tsene mo moseseng o o ntshang dirope tsotlhe. Tshenyo o ne a mmoleletse gore kwa tirong e ya go gweba ka mmele e, go kgona ba ba lebegang! Fa o tla o itatlheletse fela, ga o kake wa bona le fa e le yo o tla go rayang a re a ko o nkemele fa. A mo tthalosetsa gore o tshwanetse go tsoga maroko, ditlhong a di tlogele mo lwapeng. A di tlogela!

Leidi a botsa mmata gore mme o tle a dire madi a a kae ka letsatsi? Tshenyo a mo raya a re, "Fa e le letsatsi le le *busy* ke kgona go tswa kwa ke tshotse makgolo a matlhano a dipula!"

A, a bo a segetse motho fa a neng a batla teng. A ipona a sa ipone tsapa go ya go leka ditlhare bothitho le ene. Ba tsamaya jalo go fitlha kwa Gaborone Sun. Fa ba ntse ba ntse foo, ke fa go tla monna wa lekgowa, motho re mo lelela tlala. Nko ya gagwe e le mokokotlo e bo e lepelela, e bile e ka go gopotsa mokwatla wa thipa ya mokopelo. Ka fa morago motho a ntse lekgwathi o ka re polanka, kana go twe motho a tsetilwe thata fa a sa ntse a le monnye. E rile fa a atamela, boLeidi ba thubega ka ditshego.

"Tsala, ja dijo kwa nkong," ga bua Leidi a kubetsa Tshenyo ka sejabana. Ba wa ka ditshego gape.

"La re nko ya me e rileng?" ga botsa monna wa lekgowa. Ba sala ba gamaregile go utlwa a bua Setswana. "Lona la re nko ya me e tsamaya e rwele dijo? O raya a ja eng mo go yone?"

Monna wa lekgowa ene o ithaya a re go tewa gore nko e rwele dijo. A ba bolaisa ditshego le go feta.

Nako ya tiro ya simologa, batho ba nna ba tshelegela mo Oteleng. Fa ba tsena, ba ikaba ka bone, banyana ba basetsanyana, mme go palamelwe kwa dikamoreng tsa borobalo. Fa go sena go fediwa le yo mongwe, motho wa bone o a fologa, a tle go tsaya 'moreki' yo mongwe. Kgwebo ya phophoma ka leo letsatsi. E rile fa baya go ya malwapeng fa, ke fa ba a rwele, a a bolaileng Jeso, ke raya madi, mogaetsho.

Kgwebo ya tselela sentle bontle. Kgetse ya ga Leidi e sa kgale madi, jaanong a sa tlhole a amogela kgwedi le kgwedi, nnyaa, a amogela letsatsi le letsatsi. Malatsi otlhe fa a goroga mo lwapeng o amogelwa ke Ookeditse ka monyenyo o o balolang. Ba simolola go ja dijo tse ba neng ba sa dije, tsa maemo. Ba simolola go kgora ka mpa tsoopedi jaaka pele, Leidi a ba a lebala gore o kile a bogisega. A bona sentle gore gampieno jaana, dilo di apere tshiamo e di neng di e apotse ka lobakanyana. A re pelo tshwaana boela mannong. Ya boela.

Ka lengwe la malatsi fa ba ntse ba tseletse le kgwebo ya bone, ke fa Leidi ene a tla tsaya monna yo mongwe jaana wa leburu. Monna yo e rile fa Leidi a setse a mo raya a re a duele, ke fa a mmolelela gore o tshwanetse a bo a batla go mo tshamekisa. O rile ko o pota motho kafa le kafa, ga nna ga pala. E rile kgantele ke fa monna wa leburu a betsaganya setswalo, a mo tlogela a lela gone moo. Leidi a nna moo ka khutsafalo e tona, a ba a gakologelwa tsotlhe tse di kileng tsa mo diragalela. A ipolelela gore mme le fa go ka direga eng, ga a kake a letlelela mathata a gagwe gore a mo fenye, gonne fa a ka mo fenya, rraagwe o tla tsaya gore o mo kgonne. A ipolelela gore o tla dira bojotlhe jwa gagwe go supegets a rraagwe gore temana ele ga e reye gore lefatshe le tla mo fetogela. A Supologa fa godimo ga bolao, a ya go iteka lesego gape. Aitsane ga le tle gangwe fela, lesego.

A fithela yo mongwe jaana, monna wa bontsho jo o ka reng bo ka phimogela mo hempeng e ya gagwe e tshweu. Legala la terena! Dinko tsa motho di bapogile e kete tsa gorila.

Mmele wa gagwe e le o o tsapogetseng fa godimo go se kae, mme o le dinamanama. Mpa ya ga mogoma e tsenye fa gare ga mangole, e bile e kete e botlhoko. Leidi a leba ka fa le ka fa, a tlhoka yo a ka mo tsayang. A leba gape monna yo montsho, a fitlhela a katetse dijo ka legano, le e leng lone le supagalang bohobidu fa a ntse a tshotlha jaana. A suma, monna wa Mokwerekwere. Fa Leidi a leba fa thoko ga sejana se a jelang mo go sone, a bona sekgwama sa madi se ngamogile mo e bileng o ka re se hupela jaaka mong wa sone.

Leidi a tlhoka maano. Madi! A ka go dirisa diphoso tse o neng o ka seke wa di di dira. A leka go itshwara, a utlwa pelo ya gagwe e mo raya e re kana selo se se ngamotseng sekgwama sele ke madi. A ikatumetsa monna wa mokwerekwere.

"Ke bidiwa Leidi, a ke ka nna le wena?" ga botsa Leidi ka maitseo.

"Nna ke Khokhoro, Ka kona molato, o ka nna," motho yo montsho yo a ntsha kodu e Leidi a ise a ko a e utlwe. A utlwa a tsenwa ke letshogo, fela a ipolelela gore mosadi fa a inama o a bo a ikantse mosele o o ka fa morago. A nna fa fatshe. Monna wa Mokwerekwere a mo rekela seno tsididi, a intshafatsa ka sone. A simolola go dira malepa a gagwe, Leidi. Monna yo montsho yo a ba a bona gore mme yo o batla eng, ba ba ba felela ba dumelane gore ba ye go jela kwa ntlong ya borobalo. Ba rwalela koo.

Fa monna wa Mokwerekwere a setse a ipaakanyetsa go tsamaya, Leidi a isa letsogo. Motho wa monna a gakgamala, ka ene a ne a sa bolelelwa gore kana golo fa ba mo kgwebong.

Leidi fa a bona motho a mo leba ka kgakgamalo a akanya gore o a bo a batla go mo dira se a setseng a sa tswa go se dirwa ke monna yole wa Leburu. A gakala, "Ka re ntuela monna ke wena!"

Motho wa monna a mo raya a re ene mo go dueleng ga gona fa a tsenang teng. A mmolelela fa e bile e le lwa ntlha a utlwa motho a re o a duelwa. Ga nkga go sa bola mo kamoreng ya otela. Leidi a bua ka pelo fela a re *e seng jalo, fa e le gore go tla nna jalo, di sa itsanyeng di a welana.*

Monna wa Mokwerekwere ene a re fa go ntse jalo, re di tswantswang di ya thoteng di bapile. Ba tshwaragana, yo mongwe a ne a latlhaganya yo mongwe ka motlhana, e rile kgantele fa monna wa Mokwerekwere a setse a mo fekeetsa, Leidi a phamola thipa e ba neng ba ja ka yone. Fa wa monna a re o a retologa ke fa e setse e tsena fa gare ga magetla. Motho a nyeregana fa fatshe, ntho e le e e boitshegang. Fa a kgoma lefatshe, ke fa go pumpunyega madi a mantsho mo go yone ntho eo.

Leidi ya bo e le gone a itharabologelwang gore o dirile eng. A ithiba matlho ka diatla tse di elelang madi. A gowa mo batho ba dikamore tse di bapileng le e ba neng ba le mo go yone ba ileng ba tla ba tabogile.

KGAOLO 6

E ne e le lobaka a ntse a robetse, a kopetse matlho ka thata, e bile a le botlhoko. A bula matlho, a fitlhela a ikudupantse jaaka loseanyana. A tlhapolola maoto, a utlwa mangole a gagwe a thunya, a le botlhoko. A leba fa a robetseng teng, a fitlhela e le bolaonyana jo bo khutshwanyane, jo bonnye. A tsoga a nna ka marago. A utlwa pelo ya gagwe e le botlhoko, matlho a gagwe a le bokete. A leka go ikgakolola gore go diragetseng eng, mme a fitlhela mogopolo wa gagwe o le letobo fela. A thukutha tlhogo.

O fa kae? O tlile jang? O tlile le mang? Ka go reng o le fa? Le gone ke eng sone se? Dipotso tsa nna mafarathatlha mo tlhaloganyong ya gagwe. A ipotsa a tlhoka dikarabo tse di ka mo sedimosetsang gore go diragala eng. Tlhaloganyo ya gagwe e ntse e le letobo, ga e kgone go tshwara sentle gore go diragala eng. A bipa sefathhego sa gagwe ka diatla, dikeledi tsa tshologa, a sa itse le gore o lelela eng.

Fa a sena go akola sealelo, a bula matlho gape. Ya bo e le gone tlhaloganyo ya gagwe e rarabologang. A simolola go lemoga ntlo e a mo go yone; e nnye, e bile e na le seokomela bagwe se le sengwe fela, le sone se le se nnyennyane. A šeba šeba ka bofefo, a gakologelwa gore ke eng sone se. Ntlo ya kgolegelo!

Mogopolo wa ga Leidi wa boela morago ka lobelo lo lo gakgamatsang. A gakologelwa ka nako e a neng a na le monna wa Mokwerekwere mo kamoreng ya otela, motho yo o ka reng legala la terena, motho ga twe Khokhoro o ka re ke leina la sekgowa la lefele. A gakologelwa jaaka a ne a lwa le ene fa a gana go mo duela. Nnyaa tlhe, a gakologelwa sentle. A gakologelwa a tsaya thipa e ba neng ba ja ka yone a tlhaba monna yo a neng a batla go mo tsietsa yo. A gakologelwa a kuwa fa a sena go dira tiragalo e. A bona jaaka batho ba ne ba phuthega mo kamoreng ya bone, mapodisi, baoki ka koloi ya bone ya sepatela. A gakologelwa jaaka a ne a lwa le mapodisi fa ba re ba a mo tshwara. A gakologelwa a ipona a tika mapodisi ka dijana le dilwana. E rile go tsweng foo ke fa ba mo tshwara, mme mooki mongwe a tla a mo kenta ka

loma o le le ileng la mo robatsa. Dikakanyo tsa ga Leidi tsa felela foo, go sena sepe se a se gakologelwang go gaisa foo.

A itatlhela mo godimo ga bolao a lela go fitlhela a thulamela.

Go ne go le maitsebowa, nakwana ya dikonyana di neelwa. Lefatshe le ne le apere kobo ya marang a mahibidu, mme e ntse a fokotsega motsotso o mongwe le o mongwe. A tla a tsamaya a lebile thaba e e mo ditlhogong tsa motse, pelo e le lolea. Fa a ntse a tla le tsela jalo, ga utlwala modumo o mogolo fela thata, modumo o fa o wela kwa tlase, o ne o thathanya jaaka modumo wa tladi. A ema, a kgarakgatsha matlho le sebaka, a sa bone se se dirang modumo o o maswe oo.

Fa a ntse a eme foo, lowapi la bulega, le phunyega jaaka pampiri e ka direga fa motho a ralatsa legong fa gare ga yone. A ema ka kgakgamalo, a utlwa moriri wa gagwe o sosobana. Fa gare ga maru a lowapi a bona batho ba le bantsi, mme magareng ga bone a bona mosadi yo a lemogang sefatlhego sa gagwe. A sesafatsa matlho go leba sentle. A mo lemoga; mme mmaagwe! Leidi a gaupana ka tshisibalo e tona, a bona mmaagwe a tsamaela pele, a palamela kgakala.

A leka go kuwa mmaagwe gore a seka a mo tlogela, mme a utlwa lentswe la gagwe le sa kgone go tswa. A leka gape go kua, mme lentswe la nna la gana go tswa. Fa a leba sentle, a bona gape le motho wa monna, le ene a mo lemoga. A mo leba sentle, ka kelelelo e e tseneletseng. A mo lemoga; Khokhoror! Monna wa Mokwerekwere yo a neng a mo tlhaba ka thipa kwa oteleng. A bona le ene a le mo tseleng e le nngwe le mmaagwe, ba palamela kwa godimodimo, kwa lowapi le bulegileng teng. Leidi a leka go kuwa, mme ga seka ga tswa mafoko, fa e se mowa fela.

"Mo tshikinye!" a utlwa lentswe le bua jalo, le buela kwa tlase. Fa a sa ntse a gakgamaditswe ke lentswe, a utlwa seatla se mo tshwara.

"Ijoouoooooooo.....!" gompiano a kgona go kua mo a ileng a phadimoga mo borokong. A iphitlhela a fufula, a roroma, tlhogo e opa. A simolola go lemoga batho ba ba neng ba re mo tshikinye, ke mapodisi. Monna wa lepodisi a mo leba ka lobakanyana, a tloga a botsa potso, "A o siame?"

"Ee," ga araba Leidi.

"Re tlile go go tsaya, o a batlega fa pele ga ga Mookamedi mogolo wa kgolegelo."

Leidi a tsenwa ke serame, pelo ya gagwe ya simolola go rutlolola dikgopo, a tsewa ke sedidi. "Go rileng?" a kgona go botsa. Ba seka ba mo araba, ba mo goga fela. Leidi fa a re o leba moriri wa gagwe a fitlhela o sa tihole o le mafura jaaka o ne o nne, a fitlhela o ntse leswe. A tsamaela pele - ga gona nako ya meriri!

A fitlhela a mo letile, fa a tsenngwa ka kgoro ya kantoro, a feta a abelwa setilo. A itatlhela mo go sone, tlhaloganyo e tlhanasela dikakanyo.

"Monna yo o mo tlhabileng ka thipa o sule," ya bo e le a ntlha a ga mookamedi.

Leidi a ithiba matlho ka diatla. Dikeledi tsa simolola go kgokologa le marama a gagwe. Mookamedi ene a seka a tsaya selelo sa gagwe tsia, a tswelela le se a batlang go se bua. "O mo tlhabetse eng?"

A tlhoka karabo, motho a le mo go sone selelo.

"Re sekasekile tiragalo e ya gago, nna le molaodi mogolo, mme ka gore rre yo o neng a ka re fa bosupi o re tlogetse, rene ra bona gore mo boemong jwa gore o tlhatlhelwe ka molato wa polao, re go tlhatlhele ka lobaka lo lo khutshwane fela. Dingwaga tse dingwe di tla beelwa fa thoko ka mabaka a; ke lwa ntlha o dira jalo, gape ka o le ngwana wa mosetsana, re solofela fa e tla nna lwa bofelo o dira jalo."

Leidi o ne a utlwela kwa teng, sebe sa phiri e le gore batho ba a lelelang fa go bone ba ne ba sa lebege fa ba tshosiwa ke selclo sa gagwe. A ba a ikutlwa a akanya mme maagwe, motho yo o pelo ntle e le ruri. Motho yo o nang le pelo ya go utlwela motho yo mongwe botlhoko. Kana o ka bo a wela mo diatleng tsa gagwe, a mo gomotsa. Leidi a ikutlwa a inyatsa phetelela, a ipona fa jaanong e le molatlhegi. A dumela mafoko a a reng, monate o fela ka botlhoko. A ga se ene yo o fa yo, mme a kile a ithaya a re o ja monate. O kile a iphora a re o kgotla tswina ka letlhokwa, jaanong e feletse kae tswina eo? O! A mmaaruri letlatlaa le motlha mongwe fela.

Ba mo tsaya ba mo kgarametsa kwa kgolegelong. A fitlha a tsenngwa mo go yone kamore e a neng a le mo go yone. Fa a sena go nna nna foo, ga tlisiwa dijonyana tse di bosula foo, le tsone a sena maatla a go di ja. Ba tlile ba di tsaya di ntse di ntse jalo. O tlile a kgona go ja tsa maitsebowa, le tsone a di ipatelela fela ka ntata ya gore mala a gagwe a ne a lela dinogana.

Moso o o latelang fa go bulwa kgoro, ga tsena monna wa lepodise a tshotse lokwalo ka seatla. A fitlha a le mo neela, a tloga a mo tlogela nalo foo. A le lebelela ka lobaka lo lo leele, Leidi. Go ne go sa tlwaelesega gonne fa a sale a tla mo Gaborone, ga a ise a ko a amogele lekwallo. A le leba ntlha tsotlhe, jaanong a lemoga gore ke eng. Thelekeramo! A kgaoga mala!

A e bula a setse a tsenwa ke mala. E rile pele ga a ka e bala, ke fa a tabogela kwa ntlwaneng ya boithomelo, a tshabisega, kwa a kgwa. Selo se go tweng letshogo se go tewa namane e tona ya tiro. Motho wa lona ga a ke a itse le gore go diragala eng ka ene. E rile fa a sena go fetsa, le mala a gagwe a setse a sena sepe, a boela kwa kamoreng a ya go bala thelekeramo ya gagwe.

Mafoko a yone a ne a se mantsi, e le ditselana di le pedi fela, mme le fa go ntse jalo, a rwele mafoko a a boima. E rile a bala tselana ya ntlha, a bo e bile a kaducla mo godimo ga bolao. A lela sa losea le batla mmaalone. E rile morago ga lobaka, ke fa a a boelela gape, e le mokwalo o o tlantsweng: *Leidi, o latolelwa mme mmago*
Kobamelo Lesedi

* * * *

Mosong ono, moso wa Matlhatso, a tsoga a lapisegile thata. O ne jaanong a fuduseditswe kwa kgolegelong e e nang le basadi ba bangwe. Modumo wa bone o sale o lala o mo lebisitse, a sa kgone go rarabolola dikakanyo tsa gagwe tse di madubadube sentle. Basadi botlhe ba a nang nabo mo kgolegelong fa ba lebega fa ba sena sepe, ba sa utlwe botlhoko go bo ba le mo kgolegelong. Botlhe fela ke ba ba

buang jaaka o ka re ba ko magabone. E ne e le ene a lebegang a le monnye fela fa gare ga bone, mme seo se dira gore matlho a bone a seka a mo katoga.

Mongwe mosadi o kile a leka go mmotsa gore ke eng a tlhatlhetswe, mme a seka a tswa le sepe. Bo emong jwa go re a mo arabe, Leidi a mo fa mpho ya dikeledi fela. Mosadi wa batho a ba a tlhoboga. Fela jaaka e le tlwaelo ya basadi go nna ba le digongwana-gongwana, le bone ba ba ne ba dira fela jalo. O fitlhela ba bua ka dilo tsa malwapa a ba bangwe, ba sebaseba! Motho wa bone o ne a tshega mo a tsholetsang leoto, tota jaanong e kete ga ba mo kgolegelong.

Fa go tla nako ya go tlhapa, ba ne ba olagana fela botlhe kwa matlhapelong. Leidi o ne a sa kgone go tlwaela selo seo, o ne a sa tlwaela go tlhapela mo ntlong e le nngwe le bagolo, bogolo jang ba le bantsi jaana. Matlhapelo a o ka fitlhela a tletse tletse metsi gongwe le gongwe, go nkgalelwe le le lone a neng a sa le tlwaela. Fa ba sena go tlhapa, ba tla bo ba tsaya dipheelo tse di tona ba tlhatswa bodilo jwa matlhapelo le matlwana a boithomelo. Ka Leidi e ne e le ene yo monnye, basadi ba ba ne ba mo dirisa ditiro ka bontsi. Fa go tla fa go tlhatsweng manno a matlwana a boithomelo, ba raya ene ba re a ye go tlhatswa. Leswe la teng e le le tshabisang, o ne e bile o ka ganetsa gore go nna basadi ba ba tona. O tla bo a dubana natso, Leidi, dikeledi di tlhakatlhakanye le mamina. A etla a feroa dibete, a kgwela mo go tsone, a ba a boe a tlhatswe e ntse e le ene.

Fa ba tswa foo ke fa ba ya dijong, ba fitlha ba tlhomagana ka tselana. Mongwe le mongwe fa a sena go tsaya tsa gagwe o ya go nnela fale, a ja. Ba ne ba jela ka dijana tsa tshipi, tse di phatshimang. Leidi a ba a gakologelwa gore o kile a di bona kwa sepateleng sa kgotlholo e tona.

Fa ba sena go ja, ke fa go iwa kwa tshingwaneng ya merogo. Ba fitlha ba nosetsa e e setseng e lemilwe, kwa gape ba eta ba tomola bojang jo bo iphesang mo tshingwaneng. Leidi a tloga a neelwa garawe gore a itirele fa a tla lemanang teng. A simolola go epolola fa go e e saleng e nna lobaka e sa lengwa, a tloga a phatlalatsa mmu wa teng ka matswerere, wa ba wa mo gopotsa bolao bo alolotswe sentle. A fiwa

dipeo, mme ka kitsonyana ya gagwe ya temo-merogo e a kileng a e rutwa kwa sekolong, a lema tshingwana ya gagwe. A tloga a tsaya lethombo la metsi, a nosetsa ga sala go le gontle.

E rile fa le ya go phirima, ke fa a sa ithate, letsapa! Fa ba sena go tlhapa, ba ya kwa marobalong a bone. Dikgang tsa simologa, basadi ba ba tona ba bua jaaka o kare ba somolwa motlhagare. Leidi ene o ne a itidimaletse fela, tota e se gore ga a na dikgang, e le ka gobo ga a bone fa lefelo le e le lengwe le batho ba ka itumelang mo go kana kana mo go lone. Fa ba setseng ba lapile teng, ba ineela mo borokong, ene ya bo e le gone a simololang go bala bala ka pelo.

A lebelela botshelo jwa gagwe ka kelotlhoko, ka leitlho le le tseeneletseng. A bona a ipotsa gore o dirile eng fela se se nang le mosola mo botshelong jwa gagwe? A se tlhoka! A ipotsa gore o agile eng fela se a tla tsogang a ikgantsha ka sone mo isagong ya gagwe? A se tlhoka! A ipotsa gore ka ga a a itirela sepe, mme fa go ntse jalo, o diretse batsadi ba gagwe eng? A se tlhoka, fa e se yone kutlobotlhoko e a ba e leretseng fela. A ipotsa gore ka gatwe e e anywang e leletse e ruta e e mo maleng, ene o dirile eng fela se se tla nnang sekao mo go bo monnawe? A se tlhoka. A ipotsa gore o robile eng mo monateng wa botshelo jo a neng a re o batla go bo tshela? a se tlhoka! A bona a robile matlhomola le khutsafalo fela. A bona fa a sa tlhole e le ene Leidi yo a kileng a bo e le ene, o fetogile sengwenyana fela. Jaanong ke fa o mo kgolegelong, mmaagwe o tlhokafetse a ba a bolokiwa boseyong jwa gagwe. A ke sentle? A o tla robalelwa ke ditlhokwa mo isagong ya gagwe? A e tla re mmaagwe a mo gadima a le kwa lefatsheng la badimo, a mo itumelele? Ga a kake, se se salang e tla nna go mo hutsa fela, a hutsa ngwana yo o senang sepe le ene, le a sule tota. Fa a ntse a akanya jalo, a utlwa dikeledi tse di molelo di tshologa. A latlhela tlhogo ya gagwe mo mosamong o o thata jaaka legong o. A lela sa matlhotlhapelo, Leidi. A seka a itse le gore o robetse leng.

Moso o o latelang fela fa ba sena go tlhatswa dikamore tsa botlhapelo, a utlwa fa a batliwa kwa holong. A utlwa fa go

na le mongwe motho yo a batlang go mmona, (moeng, ka puo ya foo). A ipotsa gore e a bo e le mang ene yoo, le gone o ya go mo leba jang fa a le mo pakeng ya kgolegelo jaana. A itshwara tlhogo, a re o tlhola gore a o ikamile, mmaetsho a lebetse gotlhelele gore kana o beotswe moriri. Seatla sa gagwe sa fithela tlhogo e innetse fela. A swaba le go feta. A ya fela ka pelo e e molangwana, ditlhong le tsone di le kalo.

Fa a re matlho ntloga, a bona rraagwe ka sebele, Lesedi. Leidi a nna o ka re o ka re lefatshe fatoga ke tsene. Dipotso tse di mafaratlhatlha tsa simolola go kgabaganya tlhaloganyo ya gagwe. A simolola go ipotsa gore o ya go raya rraagwe a reng. Ene mmaetsho a ithaya a re rraagwe o ya go mmotsa gore a mme ke gone jaaka a akola botshelo.

Lesedi ene o ne a le kgakala le tseo, pelo e le mo leratong la ga rrangwana. Fa a leba tlhogo ya ga Leidi jaaka e ntse nnyennyane ke go beolwa moriri, a utlwa o kare o ka gelcla keledi, motho wa monna. Leidi fa a leba rraagwe a bona a kopeletswe letselana le le tala, a itse gore ke letshwao la gore mmaagwe o sule. Dikeledi tsa iteseletsa, tsa tla di farafere marama. Lesedi a bula matsogo a atlarela ngwana wa gagwe, ba ngaparagana. Marothodi a le mararo a wa mo leithlong la motho wa monna, lengwe le lengwe la one, marothodi ao, le mo tseela maatla, e bile le mmusetša kwa kutlobotlhokong e a sa tswang go tswa mo go yone. Fa ba sena go kgotsofala fa, ba nna fa fatshe.

"Mmago o re tlogetse ngwanaka," ya bo e le a ga Lesedi a ntlha.

A tlhoka karabo, fa e se matlho a a rotogileng fela. Matlho a a eclelang dikeledi. Lesedi a ipolelela gore matlho a a botsa gore loso le bakilwe ke eng? A tswelela; "E sale e rile go tsweng ga gago kwa gae, a bo a simologelwa ke pelo." A sutlha keledi motho wa monna. "Pelo e ile ya tsala setlhabi se se neng se sa mmontshe boroko. Ke sone setlhabi seo se se mo tsereng."

Ya nna o kare o gakatsa dikeledi tsa motho. Leidi jaanong a lelela pele, e bile o kare o ka ragaraga. Lesedi a mo tsenya mo mabogong a gagwe, a bitsa Modimo wa magodimo gore o rebe botlhoko jwa pelo. Gore legala le le hibidu-hibidu le

le rebege bogale. A rapela gore lobotana le le agilweng fa gare ga gagwe le morwadie le, le thubege, mme ba kgone go agisanya gape.

"Ngwanaka, ke maswabi ka se se diragetseng. Ke ka go rata ga Modimo, ke One o itseng gore o ikaeletse eng ka lelwapa la me."

A nna a tlhoka molomo wa ga Leidi, fa e se mamina fela. Pelo ya ga Lesedi jaanong e ne e tlhokofalela pele, o ne a ka rata go utlwa maikutlo a ga Leidi. O ne a ka rata go utlwa fa Leidi a ikaeletse go boela gae morago ga kgolegelo. O ne a ikaeletse gore a tswe fa a anywile se se mo mafatlheng a ga Leidi, le gore o ikaeletse go dira jang morago ga se. A nna a leka, motho wa Modimo, fela a itswela ka nyoba e sa fothlwa.

Modisa magolegwa a tla fa go bone, a bolelela monnamogolo fa nako ya go tsamaya e gorogile. Lesedi a utlwa pelo ya gagwe e elela kgodu e khibidu. A ipotsa gore a ngwana wa gagwe ke gone jaaka a mo latlhegetse? A bula beke ya gagwe, "Ke go tlogelele eng?" a botsa.

Leidi a seka a araba, a supa ka monwana. Rraagwe a leba mo bekeng, a tloga a botsa gape; "Eng?" Leidi a atumetsa monwana, ya bo e le gone Lesedi a bonang gore o raya eng. Baebela. A e ntsha a mo e neela, ya bo e bile modisa magolegwa a mo tsaya. Lesedi a ema foo a lebelela morwadie a tsamaya. Dikeledi tsa motho wa monna e kete di ka phunya bodilo jwa ntlo ya kgolegelo, di wa ka maatla a gagwe otlhe. Lerothodi lengwe le lengwe la tsone e kete le ka dira thoromo ya lefatshe, mabapi le gore o ne a roroma ene ka bo ene, jaanong e kete ke yone thoromo ya lefatshe tota. A tswa ka kgoro ya kgolegelo e kete o ka tsewa ke phefo, a lebetse le le reng, pelo potsana e tshwarwa ka kgole.

* * * *

Sefela se se iketlileng sa elela jalo le phuthego ya Bagalaledi. E ne e le lobaka ba ntse ba se opela, e bile se opelwa ka dipelo tse di kgonneng. Se nwela mo moweng wa ngwana wa motho, motho wa nama le madi. Sefela jaana gatwe, '*Ke na le modisa, ke tla bo ke tlhokang*' Moruti Lesedi ke ene a neng a goga phuthego kwa pele ka sone sefela se, lentswe la

gagwe le utlwalela kgagamelong jaaka o ka re o opela a le kgakala.

E ne e re fa basadi ba phuthego ba re ba mo leba jaana, ba utlwe ba ngomoga dipelo. O ne a tlhotlhoregile, monna wa Modimo. E re o leba sefatlhego sa gagwe, o bone marapo a ditlhaa a le mo lebaleng. Matlho a gagwe a le kwa teng, a nyedimanyedima jaaka dinaledi tsa nako ya letsatsi le setse le le gaufi le go tswa. Menwana ya gagwe e le ditshika, e setlhefala ka nako tsotlhe. Gore khutsafalo e ntsi-ntsi e e mo tsentse bokoa jwa pelo, go ne go sa belatse. Bangwe batho, ba ba dipelo di lotsatsa, e ne e re fa ba mo leba ba bo ba lela.

A tsholetsa letsogo le le monegileng le, pina ya ema. A tsaya tukwana ya gagwe mo godimo ga tafole, a sutlha matlho a a leletseng ruri a. A tloga a tswa molomo ka gore, "Phuthego e e boitshepho, ke le dumedisa mo leineng la Morena wa rona Jeso Keresete!"

"Amen!"

"Ke itse fa se ke tla se buang se se tla le utlwisa botlhoko," a tswelela ka lentswe le le tlhaelang. "Mme fela ke tshwanetse go le bolelela. Tiro ya me ya mo lefatsheng e wetse, ke dirile fa ke dirileng teng, ke feletse fa ke feletseng teng. Le basupi ba me fa pele ga morafe, le fa pele ga Modimo ka sebele-bele." A ema, a kgwa mowa.

Phuthego ya thaakanya ditsebe, bangwe ba sala ba athame, ba ba nang le ditsebe tsa go utlwa bone ba bo ba setse ba utlwile. Ba ntsha ditukwana tsa bone, ba simolola go sutlha matlho.

"Morena Jeso o kile a raya barutwana ba gagwe a re, 'Ke a tsamaya, mme le sale le rapela.' Le nna ka rialo mo go lona phuthego ya Modimo. O ne gape a ba raya a re, 'Kwa ke yang teng ga le kake la tsamaya le nna, mme fela le sale ka kagiso. Kwa ntlong ya ga rre go na le manno a le mantsi, fa go ne go sa nna jalo ke kabo ke le boleletse. Ke ya go le baakanyetsa manno gore kwa ke teng, le lona le nne teng.'" A itshutlha mofufutso, a tloga a tswelela ka gore. "Ke weditse thomo ya me e Rara a neng a e nthomile mono Lefatsheng, jaanong phuthego e e boitshepo, ke ka moo ke le rayang kere, le saleng fa, le rapela. Nna nako ya me e setse e le gaufi,

nako ya go boela go Rara, ene yo o nthomileng ka leina la morwae e leng Jeso Keresete."

Basadi ba thunya ka selemo. Boemong jwa pina, ga khurumetsa selemo mo ntlung ya kereke. Ba sala jaaka dinku di eme di lebeletse modisa wa tsone a jewa ke tau, mme jaanong seo se raya gore di ya go sala di le nosi. Ga dubega, ga lela ngwana le mogolo. Bana ba bannye bone ba lelela gore bommaabo ba a lela, ba ba tlhaloganyang ba lelela se ba bangwe ba se lelelang.

"Fela jaaka morena Jeso, ke tla re mo go lona; se nteleleng, iteleleng lona le bana ba lona. Phuthego ya Modimo o o tshedileng, ga ke le sie le le nosi, ke le siya le yo o nthomileng. Ke raya Modimo rraarona. Ke sone se ke reng, salang fa le rapela."

Rre mongwe a tswa ka sefela se se iketlileng, gore bogolo selemo sa batho se seka sa utlwiwa kgakala. Sa opelwa ka boleele, mme bangwe ba gomotsega, ba kgona go tsenelela sefela le ba bangwe. E rile fa go duwa mo sefeleng, ga bo go rapelwa ka bokhutshwane.

"Fa ke ntse ke khubame fa ke rapela," ga bua Lesedi morago ga thapelo. "Ke bontshiwa ka setshwantsho sa morwa wa sesenyi a boela gae. Se se mpha tumelo e e tletseng ya gore ngwanake o tla felela a boile, fela jaaka morwa wa sesenyi a kile a boela kwa go rraagwe. Jaanong phuthego e e boitshepho, ke tla le kopa gore le sale le rapedisa ngwanake a boele gae."

."Amen!" ga dumela phuthego.

"Ee bana ba Modimo, ana ga Modimo ga go itsewe."

KGAOLO 7

Tsela e ne e le e telele thata, e palamela le thotwana e e dithhare dintle. E ne e le dithhare tse di tona, di le sekhi, mme tsotlhe fela di na le dithunya tsa mebala-bala. Ka fa tlase ga dithhare tse go ne go le meriti e e tsididi, gape go ne go tletse tletse mathhare le dithunya tse di oleng mo go tsone dithhare tse. Tsela e e ne e lebile kwa botlhaba tsatsi, e palama e ba e fologela dithotwana. Kwa pele ga tsela e go ne go bonala mantlo a a agilweng boelele, o ne o se kake wa botsa gore a selo sele ke toropo, nnyaa, go ne go le mo pontsheng. Kwa godimo ga toropo e, go ne go bonala naledi e e galalelang. Naledi e e ne e nyedima-nyedima ka mebala ya motshe wa badimo. Naledi e e ne e le mogatla o moleele, mme mogatla wa teng o ne o lepeletse mo toropong e.

Go tswa ntlheng ya toropo e, go ne go utlwala meopelo ya difela tsa kereke. E ne e le mantswe a banna le basadi ba galaletsa morena. A ema a reetsa, a gagametse tota. E ne e le lwa ntlha a bona toropo ya bontle jo bo kana, kgalalelo ya yone e ne e na le kgogedi.

Fa a ntse a eme foo, a bona rraagwe a eme fa thoko ga gagwe. O ne a apere purapura ya gagwe e tshweu, le moitlamo o motala o o kgabaganyang magetla a gagwe. Mo letsogong la gagwe la moja, o ne a tshwere baebela. "Ngwanaka, ya le nna Babelona," a bua a supa kwa toropong e e galalelang ele ka baebela.

Ya bo e le gone Leidi a lemogang gore le ene o tshotse baebela mo letsogong la gagwe. A e latlha ka bofefo jo bo gagamatsang, e kete ke ngwana a sa tswa go lemoga gore o ntse a tshwere selo se se maswe. A retologela go tsamaya....

"Fa o gana, gana fela," ga bua Lesedi ka tshoganyetso, Leidi a ba a ema. "Mme bona lefatshe ke leo le bewa gape fa pele ga gago." Fa a digela mafoko a, a wela tsela, a tsamaya, motho wa monna. A tsamaya jalo Leidi a ntse a mo lebeletse go fithela a nyelela mo kgalalelong ya toropo ele.

Mafoko a ga Lesedi a duma mo tlhogong ya ga Leidi. A utlwa a betsa jaaka moropa, e bile e kete ditsebe tsa gagwe di

ka tshologa madi. A nna a re, *lefatshe ke leo le bewa gape fa pele ga gago, lefatshe ke leo le bewa gape fa pele ga gago, lefatshe ke leo le bewa gape fa pele ga gago, lefatshe!* *Lefatshe! Le.....*

A phadimoga mo borokong, a nna sentle fa godimo ga bolaonyana jo jwa kgolegelo. O ne a fufula, a hema hema jaaka motho a sa tswa go fetsa lebelo le le leele. Fa a leba sentle a iphihlhela a le mo kgolegelong, go sena ditlhare tsele tse di ntle. A leba ka kwa botlhabatsatsi, a amogelwa ke dipota tse di ntsho tsa kgolegelo! Toropo ele e ntle e nyeletse! Go tswa ka letlhabaphefo le le kwa godimo go ne go tsena marang a mahibidu a letsatsi le babela go tswa. A nna ka lobakanyana, tlhogo e duma. A simolola go ela toro ya gagwe tlhoko. A e lebisisa sentle, a ba a gakologelwa a latlha baebela e a neng a e tshwere. A utlwa lentswe la ga rraagwe le ipoeletsa mo tlhogong ya gagwe. A utlwa lentswe leo sentle, e se le a ka le tshwantshanyang le la ga ope, lentswe le le buang mafoko a a botlhoko e le ruri.

A tlelwa ke kakanyo e ntšha jaanong. Fa e sale maloba a tsaya baebela ele mo go rraagwe, o tlhola a lwa le yone a e bula a ba a e thanolola a ithaya a re o tla bona temana e rraagwe a neng a e mmulela. Yone temana e e reng '*Ya le nna Babelona!*' O ka rata jang fa a ka e bona! A gakologelwa gore o letse a samile baebela, a tsholetsa mosamo a le magala-masuke, a e fitlhela fa e neng e le gone.

A e tshwara ka lobakanyana, a sa itse gore ke a e bulc ka tsela e e ntseng jang gore a bone temana eo. A tswala matlho, Leidi, a rapela ka bokhutshwane. O ne a ipega fa pele ga Modimo gore jaanong o ikwatlhaela tsotlhe tse a di dirileng, tse a di diretseng batho, le tse a leofileng ka tsone fa pele ga Modimo. A ipega mo Modimong gore o mo fe sebaka sa go boela gae, go ya go o galaletsa le bakaulengwe ba bangwe. A kopa Modimo gore o nro golole mo dikeetaneng tsa ga Diabolo, a kgone go boela lwapeng. O mo golole mo mekgweleong e a e rwesitsweng ke Satane, a mo raela mo go tsotlhe tse di busula. E ne e le lwa ntlha a ipona a rapela ka pelo e e phothulogileng jaana. A rapela a butse mowa wa gagwe go le kana, mo e bileng a utlwa a

tšenwa ke phefo e ntšha mo mafatlheng. A ikutlwa a tshwanologa, a sa nne ene Leidi yo a ikitseng e le ene. Ao, mmaetsho a ikutlwa a tsalwa seša, e seng ka fa senameng, e leng ka fa semoweng. A utlwa pelo ya gagwe e e neng e nna e le lefuto e funologa, e atlarela botshelo jo boša. A utlwa khutsafalo e e neng e ntse e mo apere e mo katoga, jaanong a thama, a nna sebopiwa se sele. A utlwa a nna mofenyi wa mathata otlhe a gagwe, ao, a gololesega. A ikutlwa e kete o ka emelela ka dinao a tsamaya tsamaya le ntlo e ya kgolegelo, a netefatsa fa maoto a gagwe a sa tlhole a le bokete jaaka a ntse a ntse. A utlwa o kare o ka ema ka dinao a thunya ka sefela, a baka Modimo o o mo golotseng mo pogisegong ya gagwe.

Fa a fetsa le thapelo, a bula matlho ka maatlametlo. A bona o kare o bona lefatshe le leša, e seng lele le a neng a le mo go lone. A fitlhela a ntse a tshotse baebela mo mabogong a gagwe. A e bula gangwe fela. Fa a latlhela bofofu mo go yone, a fitlhela a butse mo go Jeremeya kgaolo ya masome a mane, temana ya bone. Ya mo ntshetsa mafoko a a kileng a a utlwa ga ntsi-ntsi. Mafoko a a kileng a dubakaka botshelo jwa gagwe. Mafoko a a kileng a a balelwa fa pele ga phuthego ya Bagalaledi, a a kileng a seka a a tsaya fsia. Mafoko a a botlhoko e le ruri;

'Jaanong bona, ke bofolola dikeetane tse di mo mabogong a gago, gore o gololesege. Fa go le molemo mo matlhong a gago, ya le nna kwa Babelona, ke tla go tlhokomela; mme fa o gana, gana fela! Bona lefatshe ke leo ke le baya fa pele ga gago.'

Leidi a boa a tswalela baebela. A kgwa mowa.

* * * *

"Go sego baswi ba ba swelang mo Moreneng," ga bua moruti Tswelediso, mongwe wa barutwana ba ba neng ba ikanyega ba ga moruti Lesedi, e bile e leng ene yo Lesedi a mo roletseng marapo pele ga a ka itsamaela. O ne a bua jaana ba tliile go boledisa moruti mogolo wa kereke ya Bagalaledi; moruti Lesedi o iketse badimong. O dirile fela jaaka a ne a

bolela go sa ntse go na le lobaka, gore ya gagwe nako e fitlhile.

O tlogetse lefatshe le le ka kwano go le Tshipi, fela fa a tswa mo kerekeng ke fa mowa wa gagwe o ineela. Phuthego ya ga moruti Lesedi ya sala e itshopere, dikeledi di le mo mathlong. Bangwe ba sala ba itshwere melomo, bangwe ba nna ba re, "Kana e ne e le motlhanka wa Morena, ke ka moo a tsamaileng ka letsatsi la Morena." Ba ne ba ka reng batho ba Modimo, kana go lelwa go ikgomotswa, ke raya ka loso le golo.....

Phitlho ya ga moruti Lesedi e ne e le e e boitshegang, motse wa Gabane o dirile mo go tweng go rutlologa, kgotsa ke ka re go fuduga fela otlhe. Ba kgorotlhanye, go se fa o ka bayang lonao teng o sa utlwe motho a re 'o nkgatela eng morwarre!' Bangwe batho ba ne ba tswa kwa Mmankgodhi bangwe Thamaga, go sita kang le ba Molepolole ba ne ba sa ipona tsapa go tla go boledisa monna yo o kileng a goga letsomane fa gare ga ditau di šenne meno.

Mo lelwapaneng le le fa pele ga ntlo ya ga Lesedi, go ne go kokoanye yone phuthego ya gagwe. Botlhe fela ba le mmala mongwe, ba feletse mo go yone paka ya kereke - mmala wa botala jwa loapi le bosweu jwa maru. Ka kwa ntlheng e nngwe, go ne go le banana ba phuthego. Bone le bone ba feletse mo pakeng ya bone - bophatshwana jwa magakabe. Ba ne ba rwele diberethe tse di tshweu, e re ba kgobokanye jaana o utlwe ba go gopotsa maboa a dikologile seolo. Ba tlhontse difatlhego, bana ba batho. Mongwe wa bone, ngwanyana wa mmala wa thupa tsa maretlwa, a lebega a hupile manyaapelo go gaisa ba bangwe. Tota tota o ne a letswa bogolo jang ke gobo tsala ya gagwe a seyo fa, tiragalo e mpe thata ya go re batsadi ba gago ba fitlhwe o seyo. A ipotsa gantsi-ntsi gore a mme tota kwa Leidi a leng teng, o tla robalelwa ke dihlhokwa?

"Bagaetsho, ke tla kopa banana ba kereke gore ba tsamaise rraabo sentle ka sefela," e ntse e le moruti Tswelediso.

Ba emelela, ba tswa ka sefela se se iketlileng jaana, sefela sa re, *'Se leleng lona bakeresete, le se lelele moswi ka o ineetse mo moreneng ka pelo ya gagwe yotlhe.'* E re fa ba opela

jalo, bommaabo ba utlwe ba nametsega dipelo. E re fa sefela se tla go tla fa se reng, '*O, bakeresete se lebaleng, re bajaki lefatshing,*' foo gone le ba go tweng ke ditete, ba bone fa go tlhokafala gore ba itshware.

Morago ga sefela, ga emelela kgosi ya motse. A bua ka boleele thata, Mmabatho, a tlhalosa tirisanyo mmogo e e neng e le teng fa gare ga gagwe le moruti Lesedi. A tlhalosa ka fa bontsi jwa batho bo se kakeng jwa tlhola bo lebala Lesedi, gonne e ne e le monna yo o ratang batho, le ene a ratwa ke batho. A tlhalosa fa a itumediswa thata ke ka mo kereke ya ga Lesedi e sokolotseng bontsi jwa banana, mme e le ka moo ba kgona go nna le bone mo malwapeng bosigo le motshegare. Nnyaa tlhe, a bua a sa kgale mathe ganong, e bile le gone a sa tshabe go mo tsatsanka go le kalo ka a ne a itse fa se a se buang e le nnete e e itseweng ke mang le mang.

Bangwe ba dibui e ne e le moruti Tswelediso, le ene a tsatsanka fa a tsatsankang teng. Aitsane matlho ga a lebele gongwe, bogolo jang ka ene o ne a dira nae mo kerekeng, a kgona go tsatsankega ka bo gosele. Ke ene a ileng a tswa ka tema ya gore go rapedisiwe Leidi a gololwe, mme e re go gololweng ga gagwe a gopole letsomane la ga rraagwe le le setseng le sena modisa. Gore a gopole le bomonnawe ba ba setseng e le dikhutsana, ana ke mang fela yo ba mo tshwanetseng fa e se ene.

Bontsi jwa batho ba dumalana thata le mafoko a ga moruti Tswelediso, gonne bontsi bo ne bo setse bo ipolelela fa a tlile go itebatsa gotlhelele ka Leidi gore a sale a ja madi le ditsompelo tsa phuthego. Fa a tla go bua ka gore Leidi a gopole letsomane la ga rraagwe, a bo a segetse bontsi fa lefureng.

Morago ga sefela se sengwe gape, ke fa moruti Tswelediso a etelela serepa go ya kwa lebitleng. A tsamaya jalo a ntse a gomotsa ka mafoko a a reng, "Le itse fa Lesedi e ne e le morongwa wa Modimo, mme ke ka moo go kgatlhileng Modimo ka nosi gore o mmusetse gae, go ya go tlhalosa ka fa a tsamaisitseng thomo ya gagwe ka teng." A ntsha letsela le le sweu a itshutlha mofufutso. "'Kwa ntlong ya ga rre go na le manno a le mantsi, fa go ne go sa nna jalo ke kabo ke le

boleletse,' go bua Morena. A re 'Ke ya go le baakanyetsa manno, gore kwa ke teng, le lona le nne teng."

Mogaetsho, e rile fa kesi e tsenngwa mo lebitleng ga dubega. Batho ba simolola go ngaola jaaka dintšanyana. Basadi bone ba ne ba lela mo ba raga-ragang fa fatshe jaaka ngwana a tsenwe ke pherepere mo matlhong. Botlhogoputswa bone ba se lela senna, motho a a ne a philetsa keledi ka tukwana, a sa tswa go philetsa e nngwe. Banana ba phuthego ba wa jaaka morula, motho wa bone fa a ntse a eme o bone a setse a kaduela jaaka mmotla o beditswe ka molamu. Go se yo o nonang pelo ka mathe, nnyaa, e le tihakantsukwe ya moroko le mase. Dikoloi tse di neng di le foo tsa bereka, tsa thothela ba ba idibetseng kwa lwapeng. Bangwe ba rwalelwa kwa kokelong.

E rile fa tiro e setse e ya bokhutlong, ke fa phuthego ya ga Lesedi e dikaganyeditse lebitla la gagwe, ba laela moruti wa bone ka sefela:

'O robale sentle. O robale jaaka ngwana yo monnye!'

* * * *

O ne a ntse a le foo a bala pesalema ya bo masome a mabedi le boraro. Le fa thelekeramo e nngwe e ne e sa tswa go mo latolela rraagwe, fela o ne a lela a ikgomotsa ka gore o na le modisa. O ne a rapela ka nako tsotlhe, mme e bile a sa ithapelele a le esi, a ithapelele le phuthego ya ga rraagwe.

A emelela fa a neng a ntse teng, a ya kwa lellhabaphefong, a fitlha a lebelela marang a letsatsi le leša jaaka le rukunya ka ko dithabeng tsa bothabatsatsi. A utlwa le mo tswela ka botshelo, ka maatla le nonofo ya go lebagana le se e leng botshelo. A utlwa a dumela fa ruri moremogolo go betlwa wa taola, ka ke fa o kgonne go fetola lewa la botshelo jwa gagwe. A ipona a sa tlhole a bolawa ke bodutu jaaka pele, o ne a bone mmata yo o sa mo feleleng pelo, baebela. O ne a kile a bala ka temana e Morena Modimo a reng, 'fa le leng babedi gone, nna ke wa boraro.' Mme jaanong ka gore ene o ne a le mongwe, jaanong o na le Modimo.

A phadimoswa ke dipati di bulega. A gadima kwa morago

ka bofefo.

"Leidi, tla kwano," ga bua modisa magolegwa.

A ya kwa go bone, baebela e ntse e le kafa legwafeng. A bo a ipotsa gore jaanong o a bo a ya go fiwa a fe mafoko? A fitlhela mookamedi wa kgolegelo a mo letile.

"Malatsi a gago a wetse, jaanong o gololesegile go boela gae," ya bo e le a ga Mookamedi a ntlha.

Leidi a nna o ka re o ka phatloga. A tlolaka ka boitumelo mo baebela e ileng ya wela fa fatshe, e rile go tlogeng foo a seka a tlhola a re o letela a mangwe, a bo a setse a tabogetse kwa go beilweng diaparo tsa gagwe teng, a tshibogela paka ya kgolegelo, a tsena mo go tsa gagwe. A apaapa mo kgetseng ya gagwe, a fitlhela madi a gagwe a ntse a le teng. A thwanya monwana ka boitumelo, ga a ise a ko a laele, a bo e bile a tswa le tsa ntlha.

Bese e e yang Gabane e ne e oletse ene olelang, go rile thi! Go le ka bana le bagolo, bangwe ba eme ka dinao, bangwe ba ntse fa fatshe. Mogote o o mo go yone o ne o gaisa wa mouba, motho a a ne a gelola sethitho mo sefatlhegong ka sealla. Ba ba tshotseng maseanyana bone ba ne ba tshwaraganye le bothata, ngwana a kua mo o kareng o ka kgagoga ka bogare. Batho ba Modimo ba thusa ka gone go apola maseanyana a bone diaparo, gore bogolo mogote o seka wa ba bolaela ruri.

Fela fa a tsena ka kgoro ya bese, a kgatlhantshiwa ke monko o o maswe, monko wa mefufutso le mewa ya batho. A itshwara fela, a tsenela kwa teng. A bua fela ka pelo a re, *legale ga o tshwane le wa matlwana a boithomelo a a kwa kgolegelong!* A bona batho ka bontsi ba a saleng a kgaogana le bone bogologolo, bontsi jwa bone bo ne bo sa mo itse. A bona banyana bangwe ba le babedi ba sebela kwa tlase fa ba mmona, a itse gore ke ba ba utlwileng fa a ne a tlathlhetswe mo kgolegelong. A ba tlhokomologa, Leidi, a ipolelela gore fa e le gore o kile a bo a sa siama, mme gompieno o siame. A motho o tshwanetse gore a atholwe ka mathata a a saleng a a dirile bogologolo? Nnyaa, le e seng! A ba lebala fa Motswana a rile o se tshege yo o oleng? Ke raya ka marcedi one a sale a nna kwa pele bogologolo! Bangwe ba ba mo

lemogang ba mmotsa kwa a ntseng a le gone, a seka a itshwenya, a ba bolelela fa a ntse a le fela gone mo Gaborone. Bangwe e le ba ba mo gakgamaletang, e re fa a ba atamela ba bo ba mo thibogela jaaka e kete ba bona motho a tletse leswe.

Morago ga lobaka, le mo go Leidi le lebegang jaaka ngwaga, mkgweetse a tsena, ya bopa! Ya bo e le gone jaaka mosepele o simologa. Mosepele wa go boela gae, golo go leng thebe phatshwa. A gopola ka letsatsi le a neng a tswa gae, a ipolelela fa a ya go tshela botshelo jo bontle. Ammaaruri laela kwa o tswang, ke raya ka gore tsa kwa o yang ga o di itse.

Ya nna gone mafoko a tsala ya gagwe a tlang gape mo tlhaloganyong ya gagwe. Mafoko a ga Poifo, motho yo ba kileng ba bo ba ntshana se inong. Ana o ne a leka go mo gakolola, mme ene a itira mongala fela. A mme fa a ne a ile a mo reetsa, a o ka bo a tsene mo dipharagobeng tse a neng a le mo go tsone tse? Nnyaa. A gopola mafoko a ga Poifo jaaka a ne a leka go mo kganela go tsamaya, '*Nnyaa Leidi tsala ya me , ga go go ntle go dira jalo,*' A tla mo go ene sentle, e bile a a utlwa e kete a tswa mo molomong wa gagwe ka sebele. Pelo ya ga Leidi ya rotha madi, a utlwa a hutsafala le go feta. A fa a ne a sa tsamaya batsadi ba gagwe ba ka bo ba sule ka dipelo tse di botlhoko jaana? Ao, a tota o ne a dira se e leng sone? Ao? Nnyaa.

* * * *

Ka go ne go le Tshipi, moruti Tswelediso o ne a tshwere tirelo ya kobamelo Modimo fa a goroga.

Sefela se ne se emisitswe, go sa ntse go tshwerwe palo ya lefoko la Modimo. Fa ba ntse ba le foo ba bua, ba utlwa motho a thunya ka sefela go tswa kwa ntle. E ne e le lentswe la sesetsana, le le molotsana, le tlhabelela jaaka molodi wa mosimane a itse go disa. Lentswe le, la ba gapa maikutlo ka lobakanyana. Boemong jwa go amogela pina, jaaka e le tlwaelo fa motho a tlhabeletsa sefela go tswa kwa ntle, ba ema pele, ba thaakantse ditsebe. Sa ntlha ba tsenwa ke

letshogo, gonne lentswe leo le ne la utlwala jaaka la ga moswi Kobamelo, mme mma moruti! Batho ba šadikanya matlho jaaka dipodi di patikeletswe ke phokojwe mo khuting. Ba lebana, meriri ya bone ya sosobana.

Moopedi wa sefela yo o kwa ntle a tswelela le sefela sa gagwe. Jaanong lentswe leo la utlwala e kete le na le setshwano le la ga moswi moruti Lesedi. Jaanong ga dubega, batho ba sala ba kokoanye matlalo, basimanyana bone ba setse ba leba maribela a ntlo ya kereke, gore e re fa go ka nna maswe, ba kgone go iphalotsa.

E rile kgantele ke fa moruti Tswelediso a gakologelwa mafoko a Morena Jeso a kileng a a raya barutwana ba gagwe ka nako e ba neng ba tshositswe ke mokoro wa bone fa o le gaufi le go nwela mo nokeng. A utlwa a ipoeletsa mo tlhogong ya gagwe, le ene a ipona a ipotsa potso. A ipotsa gore ke eng fa ba tshoga jaaka batho ba ba senang tumelo jaana? A tumelo ya bone ke lemmenyana fela le e leng gore ga ba kake ba le dirisa fa ba tsena mo dipharagobeng. A ke nnete gore fa motsetse a ja ka seatla, mokeresete o lebala gotlhe ka Modimo? Nnyaa, ga a ise a ko a dumalane le seo, e bile ga a kitla a dumalana le sone.

A amogela sefela se se opelwang ke motho yo o kwa ntle, lentswe la moruti la palama, la tlhabeletsa jaaka le tlwaetse go nna. Mokgwa wa gagwe o ne a na le lentswe le le gwetlhang motho gore a ntshe se se mo mafatlheng a gagwe, le fa o ne o le boatla jang le kopelo, o ne o tla utlwa o gwetlhega go iketsha maswe dinaleng.

Fa phuthego e utlwa a opela, ya tiya moko, le yone ya amogela sefela seo - kana moopedi wa sone o ne a se kake a tsena mo kerekeng fa sefela sa gagwe se sa amogelwa. Ba se opelela godimo, e ne e le se se reng, *'Ke se ke utlwile, Jeso fa o mpitsa. O mpona ke latlhegile, o re o a mpoloka!'* Ba se opela jalo ba lebile kwa kgorong ka dipelo tse di solofetseng.

Fela foo ga tsena motho wa mosetsana, ngwanyana yo o tshabileng monyo go le gonnye. A tsena a opela pina ele ya gagwe, a opa diatla go le gonnye, e se mo go ka tsosang modumo. Ga ba tsaya lobaka gore ba lemoge gore ke mang.

Fa ba ya go lemoga, ba gamarega, pina ya ba ya ema go le gonnye.

Leidi!

Ya nna selo se se seng motlhofo go dumelwa. Ene a seka a tshwenngwa ke kgakgamalo ya bone, a tsweledisa sefela sa gagwe. E rile fa ba itharabologelwa fa, ke fa ba kapela sefela godimo go gaisa. Sa opelwa ka maatlametlo a magolo, mogaetsho, ga thunya dithole. E re motho a leba boitumelo jo bo ba apereng, a dumele fa Motswana a ne a bua mabolelela ruri fa a re di sa kopaneng ke dithaba. Leidi a amogelwa gone mo go bidiwang kamogelo.

Le ene jaanong a seka a ikutlwa jaaka o ka re o fa gare ga batho ba a sa ba itseng jaaka a ne a ikutlwa fa a tsena ka kgoro. A utlwa jaanong a ikutlwa fa e le ruri a boetse gae, e bile a amogelesegile. Sefela sa latela sefela, go binwa ka boitumelo jo bo ise bo ko bo nne teng mo kerekeng ya Bagalaledi fa e sale Lesedi a ba tlogela. Phuthego ya ga Lesedi ya ikutlwa e tshwaraganye, e phuthegile! Ba ikutlwa e le batho, ba le mmogo. A tsholetsa letsogo, Leidi, a emisa sefela fa se leng bothitho teng. Ba didimala ka bongwe, jaaka ba ne ba etle ba dire fa Lesedi a emisa sefela. Ba ne e bile ba ikutlwa jaaka o kare ba na le ene ka sebele.

"Betsho le Modimo, ke le dumedisa mo leineng le legolo la morena wa rona Jeso keresete," a bua jalo, Leidi.

"Amen!" phuthego ya gowa ka mokgwa o e neng e tle e gowe ka one fa go bua Lesedi. Ba ne ba ikutlwa fa ba gorogetswe ke mogomotsi, motho yo o tla sutlhang dikeledi tsa bone.

"Lentswe la Modimo la re, '*Le akanya gore monna yo o nang le dinku di le lekgolo o ka dira jang fa nngwe ya tsone e ka timela? O tla tlogela tse dingwe tse a ya go batla e nngwe fela e e ileng le naga, mme fa a e bona o tla e itumelela go gaisa tse tsotlhe tse di neng di sa timela.*' Go ne go bua morena wa rona Jeso Keresete a bua le barutwa ba gagwe. Ditsala mo go Jeso, se ke se se diragetseng ka nna. Ke ne ke latlhegile, mme Modimo wa ntwela letsholo go tla go mpusetsa mo letsomaneng le lengwe la gagwe!"

"Amen!"

"A lebitso la Modimo le bakwe!"

"Amen!"

"Bana ba Modimo, ke gopola temana ya morwa wa sesenyi yo o kileng a iketsha mo go ba lelwapa la gagwe le batsadi ba gagwe a ya go aga mo lefatsheng le sele. Lentswe la re o ile a felelwa ke tsotlhe mme a sotlega, a tlhoka le sone se a se jang. Go boletwa fa a ile a batla tiro mo monneng mongwe yo o neng a humile, mme monna yo a mo thapela go jesa dikolobe. Ka a ne a le mo tlaleng e kgolo, morwa wa sesenyi o ile a bona fa go le botoka gore a je le dikolobe tse. Lentswe la re o ile a itlharabologelwa kwa a gone, a gopola fa kana le malata a ga rraagwe a sa sotlege jaaka a sotlega. Ke ka moo a ileng a boela gae, mme a ipega mo go rraagwe. A re, 'Rra ke leofetse legodimo le wena,' Bana ba Modimo, le nna ka rialo mo go rre kwa a robetseng teng. Ke fano, ke boile!"

"Amen!"

Batho ka bontsi ba ipotsa kwa Leidi a itseleng teng ditemana tse di kana kana tse. O ne a ntsha temana morago ga temana. Kana mokgwa wa gagwe o ne a sa rate go bala baebela, e le motho fela o sele, jaanong ke yo o itse baebela fela jaaka ngwana wa moruti a ka nna.

Fa kereke e tswa, bagolo ba phuthago ba tla kwa go ene. Ga bua moruti Tswelediso ka sebele; "Re leboga Modimo fa o tlile Leidi. Go molemo thata go go bona o tlile go nna le rona, o sa re o a bowa. Re dinku tsa ga rrago, mme re ne re setse fela re sena motlhokomedi. O seka wa inyatsa Leidi, tirelo Modimo ga e ye ka gore o kae. Re tla tsoga re ya go go supegetsa kwa mabitla a batsadi ba gago a leng teng."

"Ec, ke a le utlwa, mme fela ke tla ya kwa mabitleng morago ga ke sena go ya go obamela Modimo. Ke tla ya koo ke sena go ya kwa rre a amogeletseng mowa teng, ke ya go ikopela maitshwarelo a dibe teng."

"O tla bo o dira sentle ngwanaka," ga bua mme mongwe wa mosebeletsi.

Fa ba tswa fa go ene, ga tla Poifo, monyenyo o o neng o le mo sefatlhegong sa gagwe e ne e le o o botsatsa. Ba tlamparelana ka lobaka lo lo leele, ba agisanya mewa ya bone

jaaka pele.

"Tsala ya me, ke a bo ke kile ka itsenya mo mathateng ke re ke ya le lefatshe. Fa ke ne ke sale ke tsere mafoko a gago tsia."

"Ke itumelela go utlwa o rialo Leidi. Fa o bona re le fa jaana, re ntse re go lelela ka matlho a mahibidu. Re ntse re sa itse le gore re ka go bona kae, wa tla wa nna mongwe wa rona jaaka go ne go tshwanetse ga nna."

"A mme le sa ntse le tla nkamogela mo mokgatlhong wa banana ba kereke?" a botsa.

"Thata! O setse o amogelesegile Leidi."

Ba tshega mo ba ileng ba phanyana ka matsogo, e le lwa ntlha fa ba sale ba tshwarisanya kgang ele fa nokeng. Ammaaruri pelo tshwaana e tle e boele mannong.

"Ke solofela fa jaanong o fetogile gape go nna mosetsana?" Poifo a mo tshamekisa.

"O raya jang?" a botsa ka kgakgamalo.

"Ke raya gore la gago ga le sa tlhole le le fa thoko ga tsela."

"Eng?"

"Lebitla!"

Ya bo e le gone Leidi a gakologelwang gore o kile a raya tsala ya gagwe a re ba tshwanetse go fetoga banna ka gonne la monna le fa thoko ga tsela. A swa ka ditshego mo a bileng a gelela keledi. "Motho ke wena, ga o nke o lebala?"

Le ene a tshega.

"O opile kgomo lonaka, ke fetogile. Le fa go ntse go twe botlhogo e thata, se se ntiragaletseng se se ntshupegeditse fa ke ne ke latlhegile. Se mpontshitse fa ke ne ke leka go itlhotlhora se ke leng sone, mme ke itira motho o sele."

"Ke itumela go utlwa o rialo!"

Setshego sa loelcla!

* * * *

E rile fa la ka moso le hula, Leidi a bo a khubame fa letlapeng le le ikadileng ka kwa morago ga dithaba tse di mo ditlhogong tsa motse wa Gabane. O ne a rapela thapelo e a ise a ko a e rapele mo botshelong jwa gagwe. A bitsa

Modimo wa magodimo, kgosi ya dikgosi. A ikopela maitshwarelo a dibe, tshidilego ya mmele le masego mo botshelong jo a batlang go bo tsaya jaanong. E rile kgantele a kgapha sethitho, Leidi, lwa bofelo ga tshologa tsone dikeledi. A ikutlwa a utlwa boleng jwa mowa wa ga rraagwe, jaanong ga mo gakatsa le go feta. A rapela ka thata jaanong, a kopa rraagwe maitshwarelo, a ba a mo kopa gore a mo kopele maitshwarelo mo Modimong.

Fa a ntse a rapela jaana, Leidi a utlwa a sosobana moriri. A utlwa o kare sengwe se se molelo se tshelagela mo gare ga gagwe, mo botennyeng jwa pelo ya gagwe. A utlwa bothitho jo a ise a ko a bo utlwe, mme ka tshoganetso a bona lesedi le le gakgamatsang.

"Reetsa, ke nna morena Modimo wa gago!" ga bua lentswe go tswa mo leseding le le galalelang le. "Ka tumelo ya gago, o itshwaretse dibe! Jaanong Leidi, ke a go roma, ke go ntsha motlhatlhami wa ga rrago. Ke itse fa o kile wa tswa letsholo o re o ya go batlisisa kabelo ya gago, mme o tswa go e tlhoka. Le jaanong jaana ga o e itse. Jaanong jaana ke go bolelela kabelo ya gago!"

Lentswe la nyelela ka lobakanyana. Fa a ntse a le foo a letetse, la goroga. "Kabelo ya gago ke go sokolola batho, o e batlisisitse, mme jaanong ke eo o e bone. Tsamaya o ye go dira tiro ya gago Leidi, o dire batho balatedi ba me!"

La nyelela gape. A ikutlwa a fetogile, e le motho o sele gotlhelele. A ikutlwa a tiile, a na le maatla a a sa itseng gore a tswa kae.

A ema ka dinao, a fologela lentswe. A itse fa jaanong ya gagwe nako e fithile, mogactsho, le wena o ne o ka bona gore e ke temana ya bofelo!

* * * * *